

Byrkije reinbeitedistrikt
v/ Tor Enok Larsen
Fiplingdalen
8680 TROFORS

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/4165
Deres ref: 16S65E40
Vår dato: 03.06.2016
Deres dato: 03.06.2016
Arkivkode: 434.11

Tilsagn om midler til intensiv gjeting av rein - Byrkije reinbeitedistrikt

Fylkesmannen viser til søknad fra Byrkije reinbeitedistrikt v/ Tor Enok Larsen i den 03.06.2016 om intensiv gjeting av rein i kalvingsland/vårbeite. Vi viser også til telefonsamtaler med Tor Enok Larsen samme dag.

Vedtak

Fylkesmannen i Nordland gir med dette tilsagn om inntil kr 15 000,- til intensiv gjeting av rein hos Byrkije RBD for perioden 03.06.2016 – 15.06.2016.

Begrunnelse

Reineierne melder om stor aktivitet av ørn i området, både kongeørn og havørn. SNO har i følge Rovbase undersøkt 7 kadaver av rein i mai måned i kalvingslandet til distriktet, med følgende konklusjon:

- 4 dokumentert drept av kongeørn
- 1 usikker drept av kongeørn
- 1 dokumentert drept av jerv
- 1 med ukjent dødsårsak

Siste påviste tap til kongeørn ble funnet 26. mai.

Rovviltnemnda setter årlig av en egen budsjettpost til akutte tiltak. Dette er midler som blant annet kan brukes til intensiv gjeting av rein ved akutte tapssituasjoner. Intensiv gjeting er vurdert som et aktuelt forebyggende tiltak spesielt under kalvinga, eller ved vanskelige beiteforhold og mye rovviltaktivitet.

Ut fra omfanget av dokumenterte tap til kongeørn i dette området og tapshistorikken til Byrkije rbd, finner vi grunnlag for å gi midler til intensiv gjeting av rein. I vedtatt forvaltningsplan for rovvilt i Nordland er det fastsatt en standard sats på kr 15 000,- for en 10-dagers periode. Det gis tilskudd i samsvar med dette.

Vilkår

1. Midlene kan benyttes til å iverksette intensiv gjeting over hva som må anses som forventet av siidaandelene som en del av ordinær drift. Midlene kan benyttes til leie av tilsynspersonell og innkjøp av drivstoff.

-
2. Det skal føres logg over hvor og når tilsyn og gjeting foregår. Både ordinert tilsyn og ekstra tilsyn skal føres i loggen. Vedlagte skjema skal brukes.
 3. Rapport, regnskapssammendrag og tilsynslogg skal sendes inn via elektronisk søknadssenter **innen 15. juli**. Regnskapet skal være satt opp slik at alle utgifter er tydelig spesifisert, med tilhørende bilag. Tilsagnet kan bortfalle dersom rapporteringsfristen ikke blir overholdt.

Saksopplysninger

Søknaden er behandlet med hjemmel i forskrift av 1. januar 2013 om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak.

Fylkesmannen understreker betydningen av en god rapportering med hovedvekt på om tiltaket har hatt en tapsforebyggende effekt. Regnskapsbilag skal oppbevares i minst 10 år eller i henhold til Regnskapsloven dersom mottaker er underlagt denne. Kontrolltiltak kan bli iverksatt av Fylkesmannen eller Riksrevisjonen for å sikre at bruken av midlene har skjedd i samsvar med forutsetningen. Dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med skriftlige forutsetninger, forbeholder vi oss retten til ikke å utbetale, eller å kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt.

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker etter mottatt brev. Eventuell klage skal angi det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klage skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernsjef

Øyvind Skogstad
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:
Tilsynslogg

Kopi per e-post:
Mattilsynet region nord
Statens naturoppsyn

Anders Svarstad
Simsø
8890 LEIRFJORD

Saksb.: Gunn Karstensen
e-post: fmnogka@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 16 70
Vår ref: 2016/4140
Deres ref:
Vår dato: 03.06.2016
Deres dato: 01.06.2016
Arkivkode: 434.11

Tilsagn om midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader 2016 - Anders Svarstad - Leirfjord

Fylkesmannen viser til søknad av 01.06.2016 fra Anders Svarstad om midler til ekstraordinært tilsyn.

Vedtak

Fylkesmannen gir tilsagn om inntil kr 10 000,- til ekstraordinært tilsyn av sau i beiteområdet til Anders Svarstad i perioden 01.06.2016 – 11.06.2016.

Bakgrunn

Rovviltnemnda i Nordland har i 2016 en ramme på 7 millioner kr til forebyggende og konfliktdempende tiltak i forhold til rovviltskader. En del av disse midlene avsettes årlig til tiltak i akutte tapssituasjoner. Dette er midler som blant annet kan brukes til ekstraordinært tilsyn av sau ved akutte tapssituasjoner.

Søknaden

I søknaden blir det opplyst at det er dokumentert 1 lam tatt av kongeørn i beiteområdet.

Fylkesmannens vurdering

Tidligere har Anders Svarstad hatt store tap av lam i beiteområdet.

I situasjoner hvor det oppstår rovvilttap er ekstraordinært tilsyn et mulig akutttiltak for å forsøke å forebygge videre tap. Med bakgrunn i kadaverfunn og opplysninger om observasjoner av kongeørn i beiteområdet vurderer vi at det er riktig å benytte akuttmidler for å intensivere tilsynet de neste ukene.

Det gis tilsagn i samsvar med føringer i vedtatt forvaltningsplan. For beiteområder med sauetail under 1500 dyr kan det gis tilsagn om kr 10 000,- for en tidagersperiode. Dersom tapssituasjonen fortsetter vil vi kunne vurdere å forlenge det ekstraordinære tilsynet i området.

For at tiltaket skal ha best mulig effekt bør ekstraordinært tilsyn primært utøves kveld, natt og morgen da det er den tida av døgnet hvor rovvilt er mest aktive.

Vilkår og saksopplysninger

Følgende vilkår gjelder:

-
- Tilsagnsbeløpet skal benyttes til å iverksette ekstraordinært tilsyn ut over hva som må anses som forventet av brukerne som en del av ordinær drift.
 - Det stilles krav om tilsynslogg som viser både ordinært tilsyn og ekstraordinært tilsyn. Loggen skal vise hvem som har utført gjeterarbeidet, når og hvor gjetearbeidet ble utført, tidsbruk, samt status i beiteområdet (var det rolige eller urolige dyr, funn av døde dyr, observasjoner av rovvilt). Bruk vedlagte loggskjema.
 - Ved leie av tilsynspersonell er veiledende tilskuddssatsen for innleid hjelp kr 187,- pr time eller kr 1400,- pr dag.
 - For dokumentasjon av lønnsutbetaling skal det minimum vedlegges ansettelseskontrakt/ -avtale, signert timeliste/logg, samt lønsslipp. Kopi av kontooverføring godtas ikke som eneste dokumentasjon.
 - Rapporten skal inneholde regnskap med dokumenterte utgifter som f. eks. utgiftsbilag. Regnskapet skal være satt opp slik at alle utgifter er tydelig spesifisert.

Rapport og regnskapsoversikt med bilag som dokumenterte utgiftene, skal sendes Fylkesmannen **innen 1. juli 2016**. Dersom denne fristen ikke blir overholdt, bortfaller tilsagnet.

Fylkesmannen understreker betydningen av en god rapportering med hovedvekt på om tiltaket har hatt en tapsforebyggende effekt. Regnskapbilag skal oppbevares i minst 10 år eller i henhold til Regnskapsloven dersom mottaker er underlagt denne. Kontrolltiltak kan bli iverksatt av Fylkesmannen eller Riksrevisjonen for å sikre at bruken av midlene har skjedd i samsvar med forutsetningen. Dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med skriftlige forutsetninger, forbeholder vi oss retten til ikke å utbetale, eller å kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt.

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker etter mottatt brev. Eventuell klage skal angi det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klage skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
Fylkesmiljøvernssjef

Gunn Karstensen
Seniorkonsulent

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Saltdal kommune
Kirkegt. 23
8250 Rognan

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/4375
Deres ref:
Vår dato: 10.06.2016
Deres dato: 10.06.2016
Arkivkode:

Tillatelse til skadefelling av jerv på vestsida i Saltdal kommune

Fylkesmannen viser til søknad av 10.06.2016 fra Saltdal kommune om skadefellingstillatelse på jerv på vestsida i Saltdal kommune. Vi viser også til telefonsamtale med Marianne Hoff i kommunen og Ann Guro Hansen i sankelaget.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette tillatelse til skadefelling av én jerv i deler av Saltdal kommune fra og med 10.06.2016 til og med 19.06.2016.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Rovviltnemnda i Nordland har i vedtak av 25.05.2016 fastsatt en kvote på 4 betinga fellingstillatelser for jerv i Nordland i perioden 01.06.2016 – 15.02.2017. Av denne kvoten er det så langt ikke felt noen jerv.

Etter villloven er jerv, bjørn, ulv og kongeørn fredet. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av disse artene. Fellingstillatelse gis for å forhindre at rovvilt gjør skade på bufe og tamrein. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:

"Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

- *Om tapssituasjonen er i samsvar med kriteriene for en akutt tapssituasjon.*
- *Om andre forebyggende tiltak er vurdert eller utprøvd og ikke har vist seg å fungere.*
- *Bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltarten.*
- *Om bestandsmålet er oppnådd i det aktuelle delområdet i Nordland. Dette skal også tillegges vekt selv om bestandsmålet for fylket sett under ett ikke er oppnådd.*
- *Ut i fra en generell vurdering er det mindre aktuelt å tillate skadefelling på slutten av beitesesongen for sau, enn i starten. Dette fordi tidlig nedsanking er et effektivt tiltak som er godt egna på slutten av beitesesongen, i motsetning til skadefelling som i gjentatte sesonger har vist seg vanskelig å lykkes med.*
- *Om tapssituasjonen er innenfor prioritert beiteområde eller kalvingsområde, i de utvalgte kyststrøkene (jf. kap. 4.2) eller i Lofoten/Vesterålen, ønsker Rovviltnemnda*

en lav terskel for skadefelling av store rovdyr. Det kan i disse områdene være aktuelt med skadefelling selv om kriteriene for en akutt tapssituasjon ikke er klart oppfylt.

- *Områdets betydning som beiteområde for sau eller rein.”*

Videre i forvaltningsplanen er det fastsatt følgende kriterier for en akutt tapssituasjon:

”Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- *Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- *Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerkning, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhenter beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- *Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- *I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere.“*

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksettelse av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadens omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Jervebestanden i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle

forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år for yngleregistrering og 15. desember hvert år for DNA-analyser. Vi viser også til rapport fra Rovdata datert 13.05.2016 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, vurderinger gjort i Rovviltnemndas vedtak om kvote for betinget skadefelling av 25.05.2016, samt nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

De tre siste årene (2013-2015) er det registrert henholdsvis 44, 52 og 65 ynglinger av jerv på landsbasis. Vinteren 2014/15 ble det tatt ut 17 ynglinger, slik at «netto» antall ynglinger i 2015 var 48 stk. I Nordland er det påvist hhv. 9, 13 og 13 ynglinger de siste tre årene. Foreløpige resultater fra årets yngleregistrering viser 9 ynglinger, hvorav 4 hiuttak (kilde: Rovbase).

NINA Rapport 1232 *DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2015* viser at det ble påvist 67 ulike jerver i Nordland vinteren 2014/2015. Kun en av disse jervene ble registrert i nord for Russåga og vest for Saltdalselva, og denne ble felt på lisensfelling vinteren 2015. DNA-resultatene fra vinteren 2015/2016 er ikke ferdig analysert, men foreløpige tall viser kun en hannjerv i det samme området.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Etter gjennomført lisensfelling og ekstraordinære uttak vinteren 2016 er det felt totalt 20 jerv – 9 voksne tisper, 5 voksne hannjerv og 6 valper. Valpene og fire av tispene ble avlivet ved hiuttak. I Saltdal kommune ble det sist vinter felt 4 jerv på lisensfelling på østsida og 1 jerv på skadefelling på vestsida.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Den aktuelle situasjonen

Per 10.06.2016 er det i beiteområdet funnet ett lam og en åring som er påvist drept av jerv. Beitebrukerne melder om synsobservasjoner av jerv de siste dagene og at sauene i området er skremt bort.

Forebyggende tiltak

De berørte brukerne er med i Saltdal sausankerlag og har fått tilsagn om kr 195 000,- til forebyggende tiltak i 2016. Av disse midlene er kr 90 000,- forbeholdt tilsyn ved akutte tap. Beitelaget har orientert oss om at de har iverksatt utvida tilsyn med kadaverhund i beiteområdet som følge av de registrerte jerveskadene.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling skal være et virkemiddel for å felle et bestemt skadevoldende individ av rovdyr. Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det altså skal være en lav terskel for å innvilge skadefelling. Det at terskelen for uttak er lav betyr imidlertid ikke at tilstedeværelsen av rovvilt i et prioritert beiteområde i seg selv gir grunnlag for felling. I ethvert vedtak om skadefelling skal det gjøres en konkret og helhetlig vurdering av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i gjeldende regelverk, og vedtak om uttak kan bare fattes hvis uttaket ikke truer bestandens

overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium.

Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Vi vil imidlertid påpeke at den arealdifferensieringen som er valgt i Nordland etter vår vurdering ikke er noen god løsning. Med fragmenterte områder prioritert til rovvilt er det vanskelig å oppnå bestandsmålene innenfor disse områdene uten at leveområdene også i betydelig grad berører prioriterte beiteområder. Med gjeldende arealdifferensiering er det derfor vanskelig å forvalte soneinndelingen tydelig.

Jerv er sammen med gaupe, den rovviltarten som forårsaker størst tap av sau og lam til fredet rovvilt i Nordland. Beitesesongen 2015 ble det erstattet 1124 sau og lam til jerv i fylket. Saltdal er blant de kommunene som har hatt høyest tap til jerv de siste årene. I 2015 ble 185 sau erstattet som tatt av jerv i kommunen.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden:

- Utvidet tilsyn har ikke forhindret rovvilttap.
- Tapene er ferske, noe som sannsynliggjør at skadevolder fortsatt kan være i området.
- Vi er helt i starten av beitesesongen og det er vanskelig å gjennomføre andre effektive tapsreducerende tiltak. Erfaringsmessig øker tapene til jerv mot slutten av beitesesongen.
- Tapene er lokalisert utenfor de vedtatte rovviltområdene med mål om yngling av jerv. Terskelen for å tillate skadefelling av jerv utenfor jerveområdene skal være lavere enn innenfor jerveområdene, jf. forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland.
- Det aktuelle området ligger innenfor prioritert beiteområde for sau. Det er et mål om at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensiale i prioriterte beiteområder.
- Saltdal er blant de kommunene som har hatt høyest tap til jerv de siste årene.
- Kunnskap om jervebestanden i området (DNA-analyser, yngleregistrering og observasjoner fra SNO og jervejegere) tilsier at det neppe er mange jerv i dette området. Et vellykket uttak kan derfor forventes å ha god tapsreducerende effekt.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden:

- Sjansen for å lykkes med fellingsforsøk om sommeren er små.

Konklusjon

Ut fra påvist tap til jerv, tapshistorikk i området, områdets betydning som beitemark og områdets status som prioritert beiteområde, vurderer vi at det er grunnlag for å tillate skadefelling av jerv.

Fylkesmannen vil understreke at skadefellingsforsøk er et virkemiddel for å løse en akutt skadesituasjon i et område forårsaket av bestemte individer av en rovviltart. Måloppnåelsen kan bli svekket dersom innsatsen rettes mot andre individer av samme art eller mot andre

rovviltarter. Av den grunn er skadefellingstillatelsen knyttet til en bestemt art og innenfor et avgrenset geografisk område og tidsrom.

Det er vanskelig å lykkes med skadefelling på jerv, og det er viktig at fellingslaget disponerer ressursene til situasjoner hvor det er en reell sjanse for å lykkes. God samhandling med tilsynet i området er viktig, bl.a. slik at fellingsforsøk kan prioriteres til ferske kadaver.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Fellingstillatelsen gjelder fra og med 10.06.2016 til og med 19.06.2016.
 2. Tillatt område for felling:
Saltdal kommune vest for Saltdalselva og nord for Russåga/Kvitbergvatnet.
 3. Fellingsforsøket skal etter beste evne rettes mot skadevoldende individ. Fellingsforsøket skal styres til situasjoner med ferske tap til jerv.
 4. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltakere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltakere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
 5. Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil kr 40 000,-. Denne rammen omfatter også dekking av arbeidsgiveravgift og feriepenger. Maksimal døgnsetts per jeger er kr 1400,-. Videre stilles det kr 15 000,- til rådighet til dekking av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. forskriften § 9. Kortfattet rapport (fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt og erfaringer med fellingsforsøket), samt krav om refusjon sendes samlet til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 20.09.2016. Rapport m/ kostnadsoversikt kan sendes per e-post til fmnooys@fylkesmannen.no.
- Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Vi viser til brev av 18.06.2012 som er sendt til kommunen for mer informasjon om godtgjøringsordningen.
6. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
 7. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.

8. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
9. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
10. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instrukser.
11. Bruk av hund vil i mange tilfeller være effektivt for å lokalisere rovvilt. Normalsituasjonen er derfor at hund i de fleste tilfeller medbringes, både for jaktlige formål og for evt. ettersøk. Det er videre normalt at hunden i slike tilfeller føres i bånd. For de tilfeller der det også vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Bruk av løs, på drevet halsende hunder er ikke tillatt, jf. viltlovens § 23. Fylkesmannen viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/jaging av beitedyr.
12. Fellingslaget skal gi en kort statusrapport for fellingsforsøket minimum annethvert døgn, dette kan gjøres per e-post til fmnooys@fylkesmannen.no.
13. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi, per e-post:

Mattilsynet region nord

Miljødirektoratet

Nordland Bonde- og småbrukarlag

Nordland Bondelag

Nordland reindriftssamers fylkeslag

Nordland Sau og geit

Norges Naturvernforbund – Nordland

Rovviltnemnda i Nordland

Salten politidistrikt

SNO Nordland

Statskog Fjelltjenesten

Vidar Andre Johansen
Bøstrand
8540 BALLANGEN

Saksb.: Gunn Karstensen
e-post: fmnogka@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 16 70
Vår ref: 2016/4447
Deres ref: 16SF8AD6
Vår dato: 15.06.2016
Deres dato: 13.06.2016
Arkivkode: 434.11

Tilsagn om midler til akutte forebyggende tiltak mot rovviltskader 2016 - Vidar Andre Johansen

Fylkesmannen viser til søknad av 13.06.2016 fra Vidar Andre Johansen om midler til ekstraordinært tilsyn.

Vedtak

Fylkesmannen gir tilsagn om inntil kr 10 000,- til ekstraordinært tilsyn av sau i beiteområdet til Vidar Andre Johansen i perioden 14.06.2016 – 24.06.2016.

Bakgrunn

Rovviltnemnda i Nordland har i 2016 en ramme på 7 millioner kr til forebyggende og konfliktdempende tiltak i forhold til rovviltskader. En del av disse midlene avsettes årlig til tiltak i akutte tapssituasjoner. Dette er midler som blant annet kan brukes til ekstraordinært tilsyn av sau ved akutte tapssituasjoner.

Søknaden

I telefonsamtale av 13.06.2016 blir det opplyst at det er dokumentert 1 lam tatt av jerv i besetningen. Det vises også til at det er mye uro i beiteområdet.

Fylkesmannens vurdering

I 2015 hadde Vidar Andre Johansen et lammetap på 38,3 % i beitesesongen.

I situasjoner hvor det oppstår rovvilttap er ekstraordinært tilsyn et mulig akutttiltak for å forsøke å forebygge videre tap. Med bakgrunn i kadaverfunn, tidligere tapssituasjon og opplysninger om stor uro i beiteområdet, vurderer vi at det er riktig å benytte akuttmidler for å intensivere tilsynet de neste ukene.

Det gis tilsagn i samsvar med føringer i vedtatt forvaltningsplan. For beiteområder med saueteall under 1500 dyr kan det gis tilsagn om kr 10 000,- for en tidagersperiode. Dersom tapssituasjonen fortsetter, vil vi kunne vurdere å forlenge det ekstraordinære tilsynet i området.

For at tiltaket skal ha best mulig effekt bør ekstraordinært tilsyn primært utøves kveld, natt og morgen da det er den tida av døgnet hvor rovvilt er mest aktive.

Vilkår og saksopplysninger

Følgende vilkår gjelder:

- Tilsagnsbeløpet skal benyttes til å iverksette ekstraordinært tilsyn ut over hva som må anses som forventet av brukerne som en del av ordinær drift.
- Det stilles krav om tilsynslogg som viser både ordinært tilsyn og ekstraordinært tilsyn. Loggen skal vise hvem som har utført gjeterarbeidet, når og hvor gjetearbeidet ble utført, tidsbruk, samt status i beiteområdet (var det rolige eller urolige dyr, funn av døde dyr, observasjoner av rovvilt). Bruk vedlagte loggskjema.
- Ved leie av tilsynspersonell er veiledende tilskuddssatsen for innleid hjelp kr 187,- pr time eller kr 1400,- pr dag.
- For dokumentasjon av lønnsutbetaling skal det minimum vedlegges ansettelseskontrakt/ -avtale, signert timeliste/logg, samt lønnslipp. Kopi av kontooverføring godtas ikke som eneste dokumentasjon.
- Rapporten skal inneholde regnskap med dokumenterte utgifter som f. eks. utgiftsbilag. Regnskapet skal være satt opp slik at alle utgifter er tydelig spesifisert.

Rapport og regnskapsoversikt med bilag som dokumenterte utgiftene, skal sendes Fylkesmannen **innen 10. juli 2016**. Dersom denne fristen ikke blir overholdt, bortfaller tilsagnet.

Fylkesmannen understreker betydningen av en god rapportering med hovedvekt på om tiltaket har hatt en tapsforebyggende effekt. Regnskapsbilag skal oppbevares i minst 10 år eller i henhold til Regnskapsloven dersom mottaker er underlagt denne. Kontrolltiltak kan bli iverksatt av Fylkesmannen eller Riksrevisjonen for å sikre at bruken av midlene har skjedd i samsvar med forutsetningen. Dersom mottaker ikke opptre i samsvar med skriftlige forutsetninger, forbeholder vi oss retten til ikke å utbetale, eller å kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt.

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker etter mottatt brev. Eventuell klage skal angi det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klage skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Gunn Karstensen
seniorkonsulent

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi:
Ballangen kommune (e-post)
SNO Nordland (e-post)
Mattilsynet (e-post)

Saltdal kommune

8250 ROGNAN

Saksb.: Gunn Karstensen
e-post: fmnogka@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 16 70
Vår ref: 2016/4434
Deres ref:
Vår dato: 15.06.2016
Deres dato: 14.06.2016
Arkivkode: 433.52

Tillatelse til skadefelling av gaupe i deler av Saltdal

Fylkesmannen viser til søknad av 14.05.2016 fra Saltdal kommune om skadefellingstillatelse på gaupe. Vi viser også til telefonsamtale med Saltdal kommune v/ Marianne Hoff samme dag.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette tillatelse til skadefelling av ei gaupe i deler av Saltdal kommune i perioden tirsdag 14. juni 2016 - 19. juni 2016.

Dette vedtaket ble også gitt per e-post til Saltdal kommune den 14. juni.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9.

Miljødirektoratet har i brev av 31.05.2016 gitt Fylkesmannen i Nordland en kvote for betingede fellingstillatelser på 2 gauper for perioden 01.06.2016 – 15.02.2017. Det er ikke felt gaupe på skadefelling så langt i denne perioden.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:

"Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

- *Om tapssituasjonen er i samsvar med kriteriene for en akutt tapssituasjon.*
- *Om andre forebyggende tiltak er vurdert eller utprøvd og ikke har vist seg å fungere.*
- *Bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltarten.*
- *Om bestandsmålet er oppnådd i det aktuelle delområdet i Nordland. Dette skal også tillegges vekt selv om bestandsmålet for fylket sett under ett ikke er oppnådd.*
- *Ut i fra en generell vurdering er det mindre aktuelt å tillate skadefelling på slutten av beitesesongen for sau, enn i starten. Dette fordi tidlig nedsanking er et effektivt tiltak som er godt egna på slutten av beitesesongen, i motsetning til skadefelling som i gjentatte sesonger har vist seg vanskelig å lykkes med.*
- *Om tapssituasjonen er innenfor prioritert beiteområde eller kalvingsområde, i de utvalgte kyststrøkene (jf. kap. 4.2) eller i Lofoten/Vesterålen, ønsker Rovviltnemnda*

en lav terskel for skadefelling av store rovdyr. Det kan i disse områdene være aktuelt med skadefelling selv om kriteriene for en akutt tapssituasjon ikke er klart oppfylt.

- *Områdets betydning som beiteområde for sau eller rein.”*

Videre i forvaltningsplanen er det fastsatt følgende kriterier for en akutt tapssituasjon:

”Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- *Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- *Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerkning, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhenter beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- *Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- *I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere.“*

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksettelse av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Gaupebestanden i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har

ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Siste rapport om gaupe fra overvåkingsprogrammet er NINA Rapport 1179 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2015*. Vi viser også til vurderinger gjort i Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av 15.02.2016 og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28.(29.) februar. I region 7 (Nordland) er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Det er i den siste treårsperioden (2013-2015) registrert henholdsvis 10, 4 og 5,5 ynglinger i region 7, og registrert bestand har følgelig ligget under fastsatt bestandsmål de siste årene. Bestandsstatus for vinteren 2016 er ikke publisert av Rovdata enda.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Kjent avgang av gaupe i Nordland vinteren 2016 var på 6 dyr, hvorav 1 voksen hunngaue. Alle gaupene ble felt fra Saltdal og sørover.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Gjennomsnittlig over de siste tre årene ligger bestanden av gaupe under det fastsatte bestandsmålet for region 7. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, har Miljødirektoratet likevel gitt Fylkesmennene myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom.

Om søknaden

Saltdal kommune søker om skadefelling av gaupe på bakgrunn av dokumenterte tap og faren for ytterligere tap. Det er de siste dagene funnet 3 kadaver av lam som er dokumentert tatt av gaupe.

Siden det nylig er funnet et ferskt kadaver, er det sannsynlig at det skadevoldende individet befinner seg i området fremdeles. Fellingsinnsatsen er først og fremst tenkt rettet mot det område hvor dette kadaveret er funnet.

Området har status som prioritert område for sau.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling skal være et virkemiddel for å felle et bestemt skadevoldende individ av rovdyr. Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det altså skal være en lav terskel for å innvilge skadefelling. Det at terskelen for uttak er lav, betyr imidlertid ikke at tilstedeværelsen av rovvilt i et prioritert beiteområde i seg selv gir grunnlag for felling. I ethvert vedtak om skadefelling skal det gjøres en konkret og helhetlig vurdering av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i

gjeldende regelverk, og vedtak om uttak kan bare fattes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium.

Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Vi ser det ikke som realistisk å oppnå bestandsmålet for gaupe innenfor de prioriterte rovviltområdene. Nesten alle ynglinger av gaupe i Nordland de siste årene er påvist i eller i umiddelbar nærhet til prioriterte beiteområder. Det er grunn til å tro at gaupebestanden vil bli redusert til langt under bestandsmålet om alle gauper som utgjør en fare for beitedyr i prioriterte beiteområder for sau og kalvingsområder for rein skal tas ut.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden:

- De påviste tapene er ferske, noe som sannsynliggjør at skadevolder fortsatt kan være i området.
- Tapene har skjedd svært tidlig i beitesesongen.
- Tapene er lokalisert utenfor de vedtatte rovviltområdene i region 7 – Nordland, med mål om yngling av gaupe. Terskelen for å tillate skadefelling av gaupe utenfor gaupeområdene skal være lavere enn innenfor gaupeområdene, jf. Forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland.
- Det aktuelle området ligger innenfor prioritert beiteområde for sau. Det er et mål om at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensiale i prioriterte beiteområder.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden:

- Det registrerte antall sau påvist som drept av gaupe i dette tilfellet er begrenset.
- På denne tiden av året er det en sjanse for å felle hunngauper som har små unger som er avhengige av mora.
- Bestandsmålet for gaupe er ikke oppnådd i Nordland.
- Sjansen for å lykkes med fellingsforsøk om sommeren er minimale, noe erfaringer fra tidligere skadefellingsforsøk på denne tiden av året viser.

Det er svært vanskelig å lykkes med skadefellingsforsøk på gaupe på barmark. Etter Fylkesmannens vurdering er skadefellingsforsøk på gaupe på barmark derfor et lite realistisk og lite effektivt tiltak for å forebygge tap til gaupe. Skadefelling er ikke et virkemiddel for å

regulere gaupebestanden, dette skal gjøres gjennom kvotejakta som starter 1. februar. Skadefelling er imidlertid et tilgjengelig virkemiddel i rovviltforvaltninga, med politiske føringer om lav terskel i prioriterte beiteområder.

Dersom fellingsforsøket styres mot ferske tap, er det en viss mulighet for å lykkes. I tillegg kan det oppfattes konfliktdepnende å iverksette skadefellingsforsøk når det oppstår tap.

Det pågår nå forsøk på skadefelling av jerv i det aktuelle området. Etter en samlet vurdering mener vi at det er grunnlag for også å tillate forsøk på skadefelling av gaupe i det samme området og i det samme tidsrom. Fellingsforsøket skal være knyttet til det området hvor tap er registrert, først og fremst i form av postering i området om natta.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Fellingsstillatelsen gjelder fra 14. juni 2016 – 19. juni 2016.
2. Tillatt område for felling:
Saltdal kommune vest for Saltdalselva og nord for Russåga/Kvitbergvatnet.
3. Skadefellingstillatelsen gis til Saltdal kommune. Det kommunale skadefellingslaget har ansvaret for selve fellingsforsøket. Alle som deltar i fellingslag skal gjøres kjent med dette brevets innhold. Sammensetningen av fellingslaget skal meddeles Fylkesmannen i Nordland før fellingsforsøk iverksettes.
4. Godtgjøring for pågående fellingsforsøk på jerv i dette området kan også benyttes til fellingsforsøket av gaupe.
5. Ved felling av gaupe skal det nyttes våpen og ammunisjon godkjent for kvotejakt på gaupe.
6. Felling eller forsøk på felling av gaupe skal omgående meldes til Fylkesmannen i Nordland på telefon 47829091. Meldingen skal inneholde opplysninger om tid og sted for felling, og fellingsstedet skal kunne påvises dersom Fylkesmannen krever det.
7. Den/de som sårer gaupe under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter å gjøre det en kan for å få avlivet gaupa. Fylkesmannen i Nordland og nærmeste politimyndighet skal uten opphold underrettes. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling eller jakt skal bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Vedkommende plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet.
8. Gaupe som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt gaupe uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet.
9. Dersom det ikke er mistanke om noen uregelmessigheter ved felling som kan medføre politietterforskning, er fellingsleder ansvarlig for at felt gaupe ivaretas og håndteres etter instruks for ivaretagelse av døde rovdyr (<http://nidaros.nina.no>). Dersom det i motsatt fall er grunnlag for å påregne behov for etterforskning, skal dyret ikke åpnes og ikke flyttes fra fallstedet. Fylkesmannen og politiet skal da underrettes snarest.

10. Fylkesmannen kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
Seksjonsleder

Gunn Karstensen
seniorkonsulent

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi, per e-post:

Mattilsynet region nord
Miljødirektoratet
Nordland Bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland reindriftssamers fylkeslag
Nordland Sau og geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Rovviltnemnda i Nordland
Salten politidistrikt
SNO Nordland
Statskog Fjelltjenesten

Grane kommune

8680 Trofors

Saksb.: Gunn Karstensen
e-post: fmnogka@fylkesmannen.no

Tlf: 75 53 16 70

Vår ref: 2014/5771

Deres ref:

Vår dato: 17.06.2016

Deres dato: 16.06.2016

Arkivkode: 433.52

Avslag på søknad om fellingstillatelse på bjørn - Grane

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, avslår Fylkesmannen i Nordland søknaden fra Grane kommune om fellingstillatelse på bjørn i Grane kommune

Bakgrunn

Fylkesmannen i Nordland viser til søknad av 16.06.2016 fra Grane kommune om fellingstillatelse på bjørn. Det vises også til telefonsamtale med Torgar Eggen i Grane kommune den 15.06.2016.

Søknaden fra Grane kommune

Grane kommune viser til rovviltforliket som sier at det ikke skal være rovdyr som utgjør et skadepotensiale i prioriterte beiteområder. Videre viser kommunen til at det er funnet en elgkalv som sannsynligvis er drept av bjørn. Ifølge SNO er denne drept for 1-2 døgn siden. Det beiter til sammen 700 sauer i dette området.

Kommunen understreker at søknaden ikke fremmes fordi bjørnen har drept en elgkalv, men på bakgrunn av at den oppholder seg i et prioritert beiteområde for sau.

I tillegg til nevnte formulering i rovviltforliket, mener kommunen at det bør legges vekt på at bestandsmålet for bjørn er nådd i 2016, ved at yngling er dokumentert i Saltdal kommune. I tillegg bør det tas hensyn til skadehistorikken i området.

Grunnlag for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet fastsatte i vedtak av 31.05.2016 en felles kvote på 5 betinga fellingstillatelseter for bjørn innenfor rovviltregionene 5, 6, 7 og 8. Ingen av disse er så langt felt.

Etter viltloven er jerv, bjørn, ulv og kongeørn fredet. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av disse artene.

Fellingstillatelse gis for å forhindre at rovvilt gjør skade på bufe og tamrein. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:
”Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

Bjørn:

Rovviltnemnda ønsker en lav terskel for skadefelling av unge hannbjørner som vandrer mye og som påfører beitenæringene store tap. Terskelen for å tillate skadefelling av eldre hannbjørner skal være høyere enn for unge hannbjørner, mens skadefelling av binner i størst mulig grad skal unngås inntil bestandsmålet er nådd i Nordland. Rovviltnemnda ønsker at man aktivt skal bruke DNA som et hjelpemiddel for å skille hannbjørner fra binner, og tidligere kjente bjørner i fylket fra nyinnvandrende bjørner. Hurtiganalyser av DNA vil bli benyttet.

Terskelen for å felle bjørn utenfor de vedtatte yngleområdene skal være lavere enn innenfor yngleområdene.

Dersom det ikke er dokumentert eller sannsynliggjort at det oppholder seg binner i den aktuelle delen av yngleområdet, skal terskelen for å gi tillatelse til skadefelling være lavere enn om det er binner i området.”

Videre i forvaltningsplanen er det fastsatt følgende kriterier for en akutt tapssituasjon:

Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerking, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhenter beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere.*

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksettelse av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

-
- a) områdets betydning som beitemark
 - b) skadenes omfang og utvikling
 - c) potensialet for framtidige skader
 - d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep som også ligger an til å fortsette, og som samlet er å betrakte som vesentlige, ligger i kjernen av bestemmelsens virkeområde.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Bjørn i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, rapport fra Rovdata datert 13.05.2016 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, vurderinger gjort i Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av 31.05.2016, samt beskrivelser i dette vedtaket.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og hunner. Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 128 ulike brunbjørner i Norge i 2015, 53 hunnbjørner og 75 hannbjørner.

I Nordland ble det i 2015 registrert fire bjørner, alle hannbjørner. To av disse ble felt på vårsnø i Grane.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Antall årlige kull beregnes ut fra en modell som tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet. Resultatet av beregningene viser at det mest sannsynlig ble født 6 kull i Norge i 2015.

Bestandssituasjonen for brunbjørn i Norge er sterkt påvirket av bestandssituasjonen på svensk side. Bjørnebestanden i Sverige er vurdert til å bestå av omlag 3200 individer. På svensk side er det åpnet for omfattende skydds- og lisensjakt de siste år, og et stort antall bjørner er felt de senere årene. På bakgrunn av dette er det grunn til å anta at innvandringen av bjørn fra Sverige vil bli mindre i årene som kommer.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødeligheten hos brunbjørn er høy, blant annet grunnet infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksne brunbjørner i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

De aller fleste bjørner som kommer til Nordland er unge hannbjørner som kan vandre svært langt på kort tid fra de kommer ut av hiet i mars-april. I gjennomsnitt vandrer unge hannbjørner i Skandinavia 120 km ut fra det området de ble født. Unge binner etablerer seg oftest i eller i nærheten av moras hjemmeområde, og innvandringen av binner fra reproduksjonsområdene i Sverige skjer derfor langsomt.

Bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for region 5-8. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, har Miljødirektoratet likevel gitt fylkesmennene i disse regionene myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom. Direktoratet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette bjørnebestandens overlevelse i fare. Dette forutsetter at det i størst mulig grad unngås å felle binner.

Tapsutvikling til bjørn

Antall påviste tap av sau til bjørn i fylket varierer noe fra år til år (tabell 2 og 3). De største tapene er i Hattfjelldal kommune.

Tabellen viser utvikling i påviste tap av sau til bjørn i Nordland i 2005-2015..

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Leirfjord	Vefsn	Bodø	Saltdal	Sum
2005	14	33	0	3	3	0	0	0	0	53
2006	16	42	0	26	1	1	0	0	0	86
2007	22	54	0	32	4	0	1	0	0	113
2008	7	11	0	23	0	0	8	1	0	50
2009	25	36	0	0	0	0	0	0	1	62
2010	1	19	0	0	0	0	0	0	0	20
2011	7	69	0	0	7	0	0	0	3	86
2012	0	36	0	0	26	0	0	0	18	80
2013	15	53	7	4	9	0	0	1	12	101
2014	15	27	0	0	12	0	0	0	5	59
2015		6			1					7

Tabellen viser antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i Nordland 2005-2015.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Leirfjord	Vefsn	Bodø	Saltdal	Beiarn	Sum
2005	47	157	0	20	17	0	0	0	0	0	241
2006	84	243	0	109	5	31	0	0	0	0	472
2007	127	190	0	162	34	0	0	0	0	0	513
2008	65	129	0	192	0	25	26	14	0	2	453
2009	178	231	0	1	0	0	0	0	5	0	415

2010	22	158	0	0	0	0	0	0	0	0	180
2011	10	300	0	4	32	0	0	0	12	0	358
2012	0	251	0	0	162	0	0	0	58	0	471
2013	76	282	43	35	70	0	0	9	38	0	553
2014	83	170	0	0	61	0	0	0	13	0	327
2015		52			2						54

Den aktuelle situasjonen

Det er ikke funnet sau eller lam som er påvist drept av bjørn i Grane kommune hittil i år. Det ble funnet en elgkalv som ifølge SNO har fått konklusjonen antatt bjørn.

Forebyggende tiltak

Grane kommune har fått midler til kompetanseheving av interkommunalt skadefellingslag og videreføring av prosjekt med utdanning av hunder til felling av bjørn. Grane Sau og Geit har fått midler til utvida tilsyn med vokterhund, utvida tilsyn ved akutte tap og kjøp av radiobjeller. Grane Sau og Geit har avslått tilbudet om kjøp av radiobjeller.

Fylkesmannens vurdering

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. For rovviltregion 7 – Nordland er bestandsmålet ut fra gjeldende regelverk ikke nådd i 2016. Myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av bjørn i Nordland ligger fortsatt hos Miljødirektoratet. Det er påvist at det har vært en bjørnefamilie i Saltdal vinteren 2015/2016, men det er uklart hvor gamle disse ungene er og hvor de ble født.

Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det altså skal være en lav terskel for å innvilge skadefelling. Det at terskelen for uttak er lav betyr imidlertid ikke at tilstedeværelsen av rovvilt i et prioritert beiteområde i seg selv gir grunnlag for felling. I ethvert vedtak om skadefelling skal det gjøres en konkret og helhetlig vurdering av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i gjeldende regelverk, og vedtak om uttak kan bare fattes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden:

- Det er sannsynlig at bjørnen som er i området er en ung hannbjørn. Felling av en hannbjørn vil i mindre grad enn felling av en hunnbjørn påvirke Stortingets målsetting om 1 årlige yngling av bjørn i Nordland.
- Funn av død elgkalv er lokalisert utenfor de vedtatte bjørneområdene i region 7 – Nordland, med mål om yngling av bjørn. Terskelen for å tillate skadefelling av bjørn utenfor bjørneområdene skal være lavere enn innenfor bjørneområdene, jf. Forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland.

-
- Det aktuelle området ligger innenfor prioritert beiteområde for sau. Det er et mål om at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder. Innenfor disse områdene skal terskelen for å felle store rovdyr som tar sau, være vesentlig lavere enn utenfor.
 - I Stortingets rovviltforlik står det i punkt 2.2.19: ”*Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. (...) Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein.*”

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden:

- Det er usikkert om dette er en hannbjørn, om den har tatt husdyr og om den holder til i området. Kunnskapen om dette individet er derfor svært begrenset, og det foreligger ikke dokumentasjon på at denne bjørnen utgjør et problem som rettferdiggjør en fellingstillatelse. Situasjonen er svært ulik det som ligger i kjernen i bestemmelsene i Rovviltforskriften om skadefelling, «*..tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep som også ligger an til å fortsette, og som samlet er å betrakte som vesentlige*».
- Med dagens forvaltningsplan vil det ikke være mulig å oppnå bestandsmålene dersom vi ikke i perioder aksepterer at rovdyr ferdes i prioriterte beiteområder. Det er behov for å balansere hensynene til bestandsmål og hensynene til beitedyr.
- Det er ikke påvist sau og lam som er drept av bjørn i området i 2016. Det er ikke registrert bjørneskader i kommunen siden 2014.
- Bestanden av bjørn i Nordland ser ut til å være svært liten for tiden. I 2015 ble det påvist kun fire dyr, og to av disse ble skutt. Som tabellene ovenfor viser ble det i 2015 påvist svært lave tapstall og erstatningstall for bjørneskader sammenlignet med de øvrige årene etter 2005.
- Kadaveret av elgkalv var 1. – 2. dager gammelt. Det var ifølge SNO stort sett bare skinn og bein igjen av elgkalven. Det var umulig å si om den var drept av bjørn, men den var påspist av bjørn.
- Det er stor sannsynlighet for at den aktuelle bjørnen er på vandring, og at den beveger seg ut av beiteområdet i løpet av relativt kort tid.

Konklusjon

Det er ikke påvist tap av sau og lam til bjørn, og ut fra vurderingene ovenfor finner vi det riktig å avslå søknaden. Vi vil samtidig understreke betydningen av et godt tilsyn for å registrere om det skjer tap i beiteområdet. Dersom det oppstår en tapssituasjon, ber vi om at dere tar kontakt for å drøfte ulike tiltak.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev. En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Gunn Karstensen
seniorkonsulent

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi, per e-post:

Mattilsynet region nord
Miljødirektoratet
Nordland Bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland reindriftssamers fylkeslag
Nordland Sau og geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Rovviltnemnda i Nordland
Helgeland politidistrikt
SNO Nordland
Statskog Fjelltjenesten

Saltdal kommune
Kirkegt. 23
8250 Rognan

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/4375
Deres ref:
Vår dato: 28.06.2016
Deres dato: 28.06.2016
Arkivkode: 433.52

Tillatelse til skadefelling av jerv og gaupe på vestsida i Saltdal

Fylkesmannen viser til SMS av 27.06.2016 og e-post av 28.06.2016 fra jordbrukssjef i Saltdal kommune om skadefellingstillatelse på jerv og gaupe på vestsida i Saltdal kommune.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette tillatelse til skadefelling av én jerv og ei gaupe i deler av Saltdal kommune fra og med 28.06.2016 til og med 03.07.2016. Dersom det påvises nye, ferske tap til jerv eller gaupe i løpet av disse dagene, forlenges fellingsperioden automatisk fram til og med 13.07.2016.

Tillatelsen gjelder med tilhørende vilkår nederst i brevet.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Rovviltnemnda i Nordland har i vedtak av 25.05.2016 fastsatt en kvote på 4 betingede fellingstillatelser for jerv i Nordland i perioden 01.06.2016 – 15.02.2017. Miljødirektoratet har i brev av 31.05.2016 gitt Fylkesmannen i Nordland en kvote for betingede fellingstillatelser på 2 gauper for perioden 01.06.2016 – 15.02.2017. Det er ikke felt jerv eller gaupe på skadefelling så langt denne sommeren.

Etter viltloven er jerv, bjørn, ulv og kongeørn fredet. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av disse artene. Fellingstillatelse gis for å forhindre at rovvilt gjør skade på bufe og tamrein. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:

"Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

- *Om tapssituasjonen er i samsvar med kriteriene for en akutt tapssituasjon.*
- *Om andre forebyggende tiltak er vurdert eller utprøvd og ikke har vist seg å fungere.*
- *Bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltarten.*
- *Om bestandsmålet er oppnådd i det aktuelle delområdet i Nordland. Dette skal også tillegges vekt selv om bestandsmålet for fylket sett under ett ikke er oppnådd.*
- *Ut i fra en generell vurdering er det mindre aktuelt å tillate skadefelling på slutten av beitesesongen for sau, enn i starten. Dette fordi tidlig nedsanking er et effektivt tiltak*

som er godt egna på slutten av beitesesongen, i motsetning til skadefelling som i gjentatte sesonger har vist seg vanskelig å lykkes med.

- *Om tapssituasjonen er innenfor prioritert beiteområde eller kalvingsområde, i de utvalgte kyststrøkene (jf. kap. 4.2) eller i Lofoten/Vesterålen, ønsker Rovviltnemnda en lav terskel for skadefelling av store rovdyr. Det kan i disse områdene være aktuelt med skadefelling selv om kriteriene for en akutt tapssituasjon ikke er klart oppfylt.*
- *Områdets betydning som beiteområde for sau eller rein.”*

Videre i forvaltningsplanen er det fastsatt følgende kriterier for en akutt tapssituasjon:

”Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- *Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- *Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerking, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhentes beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- *Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- *I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere.“*

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksettelse av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Jervebestanden i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år for yngleregistrering og 15. desember hvert år for DNA-analyser. Vi viser også til rapport fra Rovdata datert 13.05.2016 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, vurderinger gjort i Rovviltnemndas vedtak om kvote for betinget skadefelling av 25.05.2016, samt nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

De tre siste årene (2013-2015) er det registrert henholdsvis 44, 52 og 65 ynglinger av jerv på landsbasis. Vinteren 2014/15 ble det tatt ut 17 ynglinger, slik at «netto» antall ynglinger i 2015 var 48 stk. I Nordland er det påvist hhv. 9, 13 og 13 ynglinger de siste tre årene. Foreløpige resultater fra årets yngleregistrering viser 9 ynglinger, hvorav 4 hiuttak (kilde: Rovbase).

NINA Rapport 1232 *DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2015* viser at det ble påvist 67 ulike jerver i Nordland vinteren 2014/2015. Kun en av disse jervene ble registrert i nord for Russåga og vest for Saltdalselva, og denne ble felt på lisensfelling vinteren 2015. DNA-resultatene fra vinteren 2015/2016 er ikke ferdig analysert, men foreløpige tall viser kun en hannjerv i det samme området.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Etter gjennomført lisensfelling og ekstraordinære uttak vinteren 2016 er det felt totalt 20 jerv – 9 voksne tisper, 5 voksne hannjerv og 6 valper. Valpene og fire av tispene ble avlivet ved hiuttak. I Saltdal kommune ble det sist vinter felt 4 jerv på lisensfelling på østsida og 1 jerv på skadefelling på vestsida.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Gaupebestanden i Nordland

Siste rapport om gaupe fra overvåkingsprogrammet er NINA Rapport 1179 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2015*. Vi viser også til vurderinger gjort i Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av 31.05.2016 og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28.(29.) februar. I region 7 (Nordland) er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Det er i den siste treårsperioden (2013-2015) registrert henholdsvis 10, 4 og 5,5 ynglinger i region 7, og registrert bestand har følgelig ligget under fastsatt bestandsmål de siste årene.

Vinteren 2015 ble det påvist ei familiegruppe av gaupe i Saltdal. Vinteren 2016

er det sporet familiegrupper flere steder i Saltdalen. Bestandsstatus for vinteren 2016 er ikke publisert av Rovdata enda.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Kjent avgang av gaupe i Nordland vinteren 2016 var på 6 dyr, hvorav 1 voksen hunngaue. En voksen hanngaupe ble felt i Saltdal, resten i sørfylket.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Gjennomsnittlig over de siste tre årene ligger bestanden av gaupe under det fastsatte bestandsmålet for region 7. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, har Miljødirektoratet likevel gitt Fylkesmennene myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom.

Den aktuelle situasjonen

Det er påvist flere tap til både jerv og gaupe i det aktuelle området denne beitesesongen. Beitebrukerne gjennomfører intensivt tilsyn uten at det ser ut til å forhindre tap. Det er gjennomført forsøk på skadefelling av både jerv og gaupe i det samme området tidligere i juni, uten resultater.

Påviste tap av sau til rovvilt på vestsida i Saltdal per 28. juni:

- Kongeørn: 1 lam 13. mai
- Gaupe: 5 sau i perioden 10.-27. juni
- Jerv: 5 sau i perioden 10.-27. juni

Videre har SNO opplyst at det er funnet to kadaver i det samme området hvor dødsårsak foreløpig ikke er fastsatt.

Forebyggende tiltak

De berørte brukerne er med i Saltdal sausankerlag, som har fått tilsagn om kr 195 000,- til forebyggende tiltak i 2016. Av disse midlene er kr 90 000,- forbeholdt tilsyn ved akutte tap.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling skal være et virkemiddel for å felle et bestemt skadevoldende individ av rovdyr. Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det altså skal være en lav terskel for å innvilge skadefelling. Det at terskelen for uttak er lav betyr imidlertid ikke at tilstedeværelsen av rovvilt i et prioritert beiteområde i seg selv gir grunnlag for felling. I ethvert vedtak om skadefelling skal det gjøres en konkret og helhetlig vurdering av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i gjeldende regelverk, og vedtak om uttak kan bare fattes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium.

Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Vi vil imidlertid påpeke at den arealdifferensieringen som er valgt i Nordland etter vår vurdering ikke er noen god løsning. Med fragmenterte områder prioritert til rovvilt er det vanskelig å oppnå bestandsmålene innenfor disse områdene uten at leveområdene også i betydelig grad berører prioriterte beiteområder. Med gjeldende arealdifferensiering er det derfor vanskelig å forvalte soneinndelingen tydelig.

Jerv og gaupe er de rovviltartene som forårsaker størst tap av sau i Nordland. Beitesesongen 2015 ble det erstattet 1124 og 889 sau til hhv. jerv og gaupe i fylket. Saltdal er blant de kommunene som har hatt høyest tap de siste årene. I 2015 ble 185 og 162 sau erstattet som tatt av jerv og gaupe i kommunen.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden:

- Utvidet tilsyn har ikke forhindret rovvilttap.
- Tapene er ferske, noe som sannsynliggjør at skadevolder fortsatt kan være i området.
- Vi er fortsatt tidlig i beitesesongen og det er vanskelig å gjennomføre andre effektive tapsreducerende tiltak. Erfaringsmessig øker tapene til jerv mot slutten av beitesesongen.
- Tapene er lokalisert utenfor de vedtatte rovviltområdene med mål om yngling av jerv og gaupe. Terskelen for å tillate skadefelling av jerv og gaupe utenfor yngleområdene skal være lavere enn innenfor yngleområdene, jf. forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland.
- Det aktuelle området ligger innenfor prioritert beiteområde for sau. Det er et mål om at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensiale i prioriterte beiteområder.
- Saltdal er blant de kommunene som har hatt høyest tap til jerv og gaupe de siste årene.
- Kunnskap om jervebestanden i området (DNA-analyser, ynglere registrering og observasjoner fra SNO og jervejegere) tilsier at det neppe er mange jerv i dette området. Et vellykket uttak kan derfor forventes å ha god tapsreducerende effekt.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden:

- Sjansen for å lykkes med fellingsforsøk om sommeren er små.
- På denne tiden av året er det en sjanse for å felle mordyr som har små unger som er avhengige av mora.
- Bestandsmålet for gaupe er ikke oppnådd i Nordland.

Konklusjon

Ut fra påvist tap til jerv og gaupe, tapshistorikk i området, områdets betydning som beitemark og områdets status som prioritert beiteområde, vurderer vi at det er grunnlag for å tillate skadefelling av både jerv og gaupe.

Det er svært vanskelig å lykkes med skadefellingsforsøk på jerv og gaupe på barmark. Etter Fylkesmannens vurdering er skadefellingsforsøk på disse artene på barmark derfor et lite realistisk og lite effektivt tiltak for å forebygge tap. Skadefelling er imidlertid et tilgjengelig virkemiddel i rovviltforvaltninga, med politiske føringer om lav terskel i prioriterte beiteområder.

Dersom fellingsforsøket styres mot ferske tap, er det en viss mulighet for å lykkes. Av den grunn er skadefellingstillatelsen knyttet til bestemte arter og innenfor et avgrenset geografisk område og tidsrom. I tillegg kan det oppfattes konfliktdempende å iverksette skadefellingsforsøk når det oppstår tap.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Fellingsstillatelsen gjelder fra og med 28.06.2016 til og med 03.07.2016. Dersom det påvises nye, ferske tap til jerv eller gaupe i løpet av disse dagene forlenges fellingsperioden automatisk fram til og med 13.07.2016. Med ferske tap menes dyr hvor SNO påviser at de er drept av jerv eller gaupe i løpet av de 3 siste dagene.
2. Tillatt område for felling:
Saltdal kommune vest for Saltdalselva og nord for Russåga/Kvitbergvatnet.
3. Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil kr 20 000,- for de første fem dagene i fellingsforsøket. Dersom det oppstår tap som gir grunnlag for forlenget fellingsforsøk (jf. vilkår 1), økes rammen med ytterligere 20 000,-. Denne rammen omfatter også dekning av arbeidsgiveravgift og feriepenger. Maksimal døgnsetts per jeger er kr 1400,-. Videre stilles det kr 15 000,- til rådighet til dekning av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. forskriften § 9.

Kortfattet rapport (fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt og erfaringer med fellingsforsøket), samt krav om refusjon sendes samlet til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 20.09.2016.

Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Vi viser til brev av 18.06.2012 som er sendt til kommunen for mer informasjon om godtgjøringsordningen.

4. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltakere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
5. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.

6. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.
7. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
8. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
9. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instruks.
10. Bruk av hund vil i mange tilfeller være effektivt for å lokalisere rovvilt. Normalsituasjonen er derfor at hund i de fleste tilfeller medbringes, både for jaktlige formål og for evt. ettersøk. Det er videre normalt at hunden i slike tilfeller føres i bånd. For de tilfeller der det også vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Bruk av løs, på drevet halsende hunder er ikke tillatt ved fellingsforsøk på jerv, jf. viltlovens § 23. Fylkesmannen viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr.
11. Fellingslaget skal gi en kort statusrapport for fellingsforsøket minimum annethvert døgn, dette kan gjøres per SMS til vakttelefonen, 47829091.
12. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som

ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi, per e-post:

Mattilsynet region nord
Midtre Nordland Nasjonalparkstyre
Miljødirektoratet
Nordland Bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland reindriftssamers fylkeslag
Nordland Sau og geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Rovviltnemnda i Nordland
Salten politidistrikt
SNO Nordland
Statskog Fjelltjenesten

Saltdal kommune
Kirkegt. 23
8250 Rognan

Saksb.: Gunn Karstensen
e-post: fmnogka@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 16 70
Vår ref: 2016/5478
Deres ref:
Vår dato: 20.07.2016
Deres dato: 20.07.2016
Arkivkode: 433.52

Tillatelse til skadefelling av jerv på vestsida i Saltdal

Fylkesmannen viser til e-post av 20.07.2016 fra Ørjan Alm i Saltdal kommune om skadefellingstillatelse på jerv på vestsida i Saltdal kommune.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette tillatelse til skadefelling av én jerv i deler av Saltdal kommune fra og med 20.07.2016 til og med 25.07.2016. Dersom det påvises nye, ferske tap til jerv i løpet av disse dagene, forlenges fellingsperioden automatisk fram til og med 31.07.2016.

Tillatelsen gjelder med tilhørende vilkår nederst i brevet.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Rovviltnemnda i Nordland har i vedtak av 25.05.2016 fastsatt en kvote på 4 betinga fellingstillatelser for jerv i Nordland i perioden 01.06.2016 – 15.02.2017. Det er ikke felt jerv på skadefelling så langt denne sommeren.

Etter viltloven er jerv, bjørn, ulv og kongeørn fredet. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av disse artene. Fellingstillatelse gis for å forhindre at rovvilt gjør skade på bufe og tamrein. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:
"Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

- *Om tapssituasjonen er i samsvar med kriteriene for en akutt tapssituasjon.*
- *Om andre forebyggende tiltak er vurdert eller utprøvd og ikke har vist seg å fungere.*
- *Bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltarten.*
- *Om bestandsmålet er oppnådd i det aktuelle delområdet i Nordland. Dette skal også tillegges vekt selv om bestandsmålet for fylket sett under ett ikke er oppnådd.*
- *Ut i fra en generell vurdering er det mindre aktuelt å tillate skadefelling på slutten av beitesesongen for sau, enn i starten. Dette fordi tidlig nedsanking er et effektivt tiltak som er godt egna på slutten av beitesesongen, i motsetning til skadefelling som i gjentatte sesonger har vist seg vanskelig å lykkes med.*

- *Om tapssituasjonen er innenfor prioritert beiteområde eller kalvingsområde, i de utvalgte kyststrøkene (jf. kap. 4.2) eller i Lofoten/Vesterålen, ønsker Rovviltnemnda en lav terskel for skadefelling av store rovdyr. Det kan i disse områdene være aktuelt med skadefelling selv om kriteriene for en akutt tapssituasjon ikke er klart oppfylt.*
- *Områdets betydning som beiteområde for sau eller rein.”*

Videre i forvaltningsplanen er det fastsatt følgende kriterier for en akutt tapssituasjon:

”Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- *Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- *Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerking, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhentes beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- *Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- *I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere.“*

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksettelse av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Jervebestanden i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf.

naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år for yngleregistrering og 15. desember hvert år for DNA-analyser. Vi viser også til rapport fra Rovdata datert 13.05.2016 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, vurderinger gjort i Rovviltnemndas vedtak om kvote for betinget skadefelling av 25.05.2016, samt nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

De tre siste årene (2013-2015) er det registrert henholdsvis 44, 52 og 65 ynglinger av jerv på landsbasis. Vinteren 2014/15 ble det tatt ut 17 ynglinger, slik at «netto» antall ynglinger i 2015 var 48 stk. I Nordland er det påvist hhv. 9, 13 og 13 ynglinger de siste tre årene. Foreløpige resultater fra årets yngleregistrering viser 9 ynglinger, hvorav 4 hiuttak (kilde: Rovbase).

NINA Rapport 1232 *DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2015* viser at det ble påvist 67 ulike jerver i Nordland vinteren 2014/2015. Kun en av disse jervene ble registrert i nord for Russåga og vest for Saltdalselva, og denne ble felt på lisensfelling vinteren 2015. DNA-resultatene fra vinteren 2015/2016 er ikke ferdig analysert, men foreløpige tall viser kun en hannjerv i det samme området.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Etter gjennomført lisensfelling og ekstraordinære uttak vinteren 2016 er det felt totalt 20 jerv – 9 voksne tisper, 5 voksne hannjerv og 6 valper. Valpene og fire av tispene ble avlivet ved hiuttak. I Saltdal kommune ble det sist vinter felt 4 jerv på lisensfelling på østsida og 1 jerv på skadefelling på vestsida.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Den aktuelle situasjonen

Det er påvist flere tap til både jerv og gaupe i det aktuelle området denne beitesesongen. Beitebrukerne gjennomfører intensivt tilsyn uten at det ser ut til å forhindre tap. Det er gjennomført forsøk på skadefelling av både jerv og gaupe i det samme området tidligere i juni, uten resultater.

Påviste tap av sau til rovvilt på vestsida i Saltdal per 28. juni:

- Gaupe: 5 sau i perioden 10.-22. juni
- Jerv: 9 sau i perioden 10. juni til 19. juli
- Fredet rovvilt: 1 den 27. juni

Forebyggende tiltak

De berørte brukerne er med i Saltdal sausankerlag, som har fått tilsagn om kr 195 000,- til forebyggende tiltak i 2016. Av disse midlene er kr 90 000,- forbeholdt tilsyn ved akutte tap.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling skal være et virkemiddel for å felle et bestemt skadevoldende individ av rovdyr. Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det altså skal være en lav terskel for å innvilge skadefelling. Det at terskelen for uttak er lav betyr imidlertid ikke at tilstedeværelsen av rovvilt i et prioritert beiteområde i seg selv gir grunnlag for felling. I ethvert vedtak om skadefelling skal det gjøres en konkret og helhetlig vurdering av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i gjeldende regelverk, og vedtak om uttak kan bare fattes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium.

Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Vi vil imidlertid påpeke at den arealdifferensieringen som er valgt i Nordland etter vår vurdering ikke er noen god løsning. Med fragmenterte områder prioritert til rovvilt er det vanskelig å oppnå bestandsmålene innenfor disse områdene uten at leveområdene også i betydelig grad berører prioriterte beiteområder. Med gjeldende arealdifferensiering er det derfor vanskelig å forvalte soneinndelingen tydelig.

Jerv er den rovviltarten som forårsaker størst tap av sau i Nordland. Beitesesongen 2015 ble det erstattet 1124 sau og lam til jerv i fylket. Saltdal er blant de kommunene som har hatt høyest tap de siste årene. I 2015 ble 185 sau og lam erstattet som tatt av jerv i kommunen.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden:

- Utvidet tilsyn har ikke forhindret rovvilttap.
- Tapene er ferske, noe som sannsynliggjør at skadevolder fortsatt kan være i området.
- Vi er fortsatt tidlig i beitesesongen og det er vanskelig å gjennomføre andre effektive tapsreducerende tiltak. Erfaringsmessig øker tapene til jerv mot slutten av beitesesongen.
- Tapene er lokalisert utenfor de vedtatte rovviltområdene med mål om yngling av jerv. Terskelen for å tillate skadefelling av jerv utenfor yngleområdene skal være lavere enn innenfor yngleområdene, jf. forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland.
- Det aktuelle området ligger innenfor prioritert beiteområde for sau. Det er et mål om at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensiale i prioriterte beiteområder.
- Saltdal er blant de kommunene som har hatt høyest tap til jerv de siste årene.

- Kunnskap om jervebestanden i området (DNA-analyser, yngleregistrering og observasjoner fra SNO og jervejegere) tilsier at det neppe er mange jerv i dette området. Et vellykket uttak kan derfor forventes å ha god tapsreducerende effekt.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden:

- Sjansen for å lykkes med fellingsforsøk om sommeren er små.
- På denne tiden av året er det en sjanse for å felle mordyr som har små unger som er avhengige av mora.

Konklusjon

Ut fra påvist tap til jerv, tapshistorikk i området, områdets betydning som beitemark og områdets status som prioritert beiteområde, vurderer vi at det er grunnlag for å tillate skadefelling av jerv.

Det er svært vanskelig å lykkes med skadefellingsforsøk på jerv på barmark. Etter Fylkesmannens vurdering er skadefellingsforsøk på jerv på barmark derfor et lite realistisk og lite effektivt tiltak for å forebygge tap. Skadefelling er imidlertid et tilgjengelig virkemiddel i rovviltforvaltninga, med politiske føringer om lav terskel i prioriterte beiteområder.

Dersom fellingsforsøket styres mot ferske tap, er det en viss mulighet for å lykkes. Av den grunn er skadefellingstillatelsen knyttet til bestemte arter og innenfor et avgrenset geografisk område og tidsrom. I tillegg kan det oppfattes konfliktdempende å iverksette skadefellingsforsøk når det oppstår tap.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Fellingstillatelsen gjelder fra og med 20.07.2016 til og med 25.07.2016. Dersom det påvises nye, ferske tap til jerv i løpet av disse dagene forlenges fellingsperioden automatisk fram til og med 31.07.2016. Med ferske tap menes dyr hvor SNO påviser at de er drept av jerv i løpet av de 3 siste dagene.
2. Tillatt område for felling:

Saltdal kommune vest for Saltdalselva og nord for Russåga/Kvitbergvatnet.
3. Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil kr 20 000,- for de første fem dagene i fellingsforsøket. Dersom det oppstår tap som gir grunnlag for forlenget fellingsforsøk (jf. vilkår 1), økes rammen med ytterligere 20 000,-. Denne rammen omfatter også dekking av arbeidsgiveravgift og feriepenger. Maksimal døgnsettsats per jeger er kr 1400,-. Videre stilles det kr 15 000,- til rådighet til dekking av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. forskriften § 9.

Kortfattet rapport (fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt og erfaringer med fellingsforsøket), samt krav om refusjon sendes samlet til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 20.09.2016.

Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Vi viser til brev av 18.06.2012 som er sendt til kommunen for mer informasjon om godtgjøringsordningen.

4. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
5. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
6. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.
7. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
8. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
9. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim.

Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instruks.

10. Bruk av hund vil i mange tilfeller være effektivt for å lokalisere rovvilt. Normalsituasjonen er derfor at hund i de fleste tilfeller medbringes, både for jaktlige formål og for evt. ettersøk. Det er videre normalt at hunden i slike tilfeller føres i bånd. For de tilfeller der det også vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Bruk av løs, på drevet halsende hunder er ikke tillatt ved fellingsforsøk på jerv, jf. viltlovens § 23. Fylkesmannen viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr.
11. Fellingslaget skal gi en kort statusrapport for fellingsforsøket minimum annethvert døgn, dette kan gjøres per SMS til vakttelefonen, 47829091.
12. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Gunn Karstensen
seniorkonsulent

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi, per e-post:

Mattilsynet region nord
Midtre Nordland Nasjonalparkstyre

Miljødirektoratet
Nordland Bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland reindriftssamers fylkeslag
Nordland Sau og geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Rovviltnemnda i Nordland
Salten politidistrikt
SNO Nordland
Statskog Fjelltjenesten

Saltdal kommune
Kirkegt. 23
8250 Rognan

Saksb.: Tore Vatne
e-post: fmnotva@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 48
Vår ref: 2016/4375
Deres ref: 2015/752
Vår dato: 25.07.2016
Deres dato: 25.07.2016
Arkivkode: 433.52

Tillatelse til skadefelling av jerv og gaupe på vestsida i Saltdal

Fylkesmannen viser til søknad av 25.07.2016 fra Saltdal kommune ved Ivar Skogset om skadefellingstillatelse på jerv og gaupe i Saltdal kommune.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette tillatelse til skadefelling av én jerv og ei gaupe i deler av Saltdal kommune fra og med 25.07.2016 til og med 30.07.2016. Dersom det påvises nye ferske tap til jerv eller gaupe i løpet av disse dagene, forlenges fellingsperioden automatisk fram til og med 07.08.2016.

Tillatelsen gjelder med tilhørende vilkår nederst i brevet. Denne tillatelsen opphever og erstatter tillatelsen av 20.07 om skadefelling av jerv.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Rovviltnemnda i Nordland har i vedtak av 25.05.2016 fastsatt en kvote på 4 betingede fellingstillatelser for jerv i Nordland i perioden 01.06.2016 – 15.02.2017. Miljødirektoratet har i brev av 31.05.2016 gitt Fylkesmannen i Nordland en kvote for betingede fellingstillatelser på 2 gauper for perioden 01.06.2016 – 15.02.2017. Det er ikke felt jerv eller gaupe på skadefelling så langt denne sommeren.

Etter viltloven er jerv, bjørn, ulv og kongeørn fredet. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av disse artene. Fellingstillatelse gis for å forhindre at rovvilt gjør skade på bufe og tamrein. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:

"Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

- Om tapssituasjonen er i samsvar med kriteriene for en akutt tapssituasjon.*
- Om andre forebyggende tiltak er vurdert eller utprøvd og ikke har vist seg å fungere.*
- Bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltarten.*
- Om bestandsmålet er oppnådd i det aktuelle delområdet i Nordland. Dette skal også tillegges vekt selv om bestandsmålet for fylket sett under ett ikke er oppnådd.*

- *Ut i fra en generell vurdering er det mindre aktuelt å tillate skadefelling på slutten av beitesesongen for sau, enn i starten. Dette fordi tidlig nedsanking er et effektivt tiltak som er godt egna på slutten av beitesesongen, i motsetning til skadefelling som i gjentatte sesonger har vist seg vanskelig å lykkes med.*
- *Om tapssituasjonen er innenfor prioritert beiteområde eller kalvingsområde, i de utvalgte kyststrøkene (jf. kap. 4.2) eller i Lofoten/Vesterålen, ønsker Rovviltnemnda en lav terskel for skadefelling av store rovdyr. Det kan i disse områdene være aktuelt med skadefelling selv om kriteriene for en akutt tapssituasjon ikke er klart oppfylt.*
- *Områdets betydning som beiteområde for sau eller rein.”*

Videre i forvaltningsplanen er det fastsatt følgende kriterier for en akutt tapssituasjon:

”Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- *Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- *Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerkning, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhenter beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- *Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- *I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere.“*

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksettelse av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadens omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Jervebestanden i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år for yngleregistrering og 15. desember hvert år for DNA-analyser. Vi viser også til rapport fra Rovdata datert 13.05.2016 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, vurderinger gjort i Rovviltnemndas vedtak om kvote for betinget skadefelling av 25.05.2016, samt nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

De tre siste årene (2013-2015) er det registrert henholdsvis 44, 52 og 65 ynglinger av jerv på landsbasis. Vinteren 2014/15 ble det tatt ut 17 ynglinger, slik at «netto» antall ynglinger i 2015 var 48 stk. I Nordland er det påvist hhv. 9, 13 og 13 ynglinger de siste tre årene.

NINA Rapport 1232 *DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2015* viser at det ble påvist 67 ulike jerver i Nordland vinteren 2014/2015. Kun en av disse jervene ble registrert i nord for Russåga og vest for Saltdalselva, og denne ble felt på lisensfelling vinteren 2015. DNA-resultatene fra vinteren 2015/2016 er ikke ferdig analysert, men foreløpige tall viser kun en hannjerv i det samme området.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Etter gjennomført lisensfelling og ekstraordinære uttak vinteren 2016 er det felt totalt 20 jerv – 9 voksne tisper, 5 voksne hannjerv og 6 valper. Valpene og fire av tispene ble avlivet ved hiuttak. I Saltdal kommune ble det sist vinter felt 4 jerv på lisensfelling på østsida og 1 jerv på skadefelling på vestsida.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Gaupebestanden i Nordland

Siste rapport om gaupe fra overvåkingsprogrammet er NINA Rapport 1179 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2015*.

Vi viser også til vurderinger gjort i Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av 31.05.2016 og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28.(29.) februar. I region 7 (Nordland) er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Det er i den siste treårsperioden (2013-2015) registrert henholdsvis 10, 4 og 5,5 ynglinger i region 7, og registrert bestand har følgelig ligget under fastsatt bestandsmål de siste årene.

Vinteren 2015 ble det påvist ei familiegruppe av gaupe i Saltdal. Vinteren 2016 er det sporet familiegrupper flere steder i Saltdalen. Bestandsstatus for vinteren 2016 er ikke publisert av Rovdata enda.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Kjent avgang av gaupe i Nordland vinteren 2016 var på 6 dyr, hvorav 1 voksen hunngaue. En voksen hanngaupe ble felt i Saltdal, resten i sørfylket.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Gjennomsnittlig over de siste tre årene ligger bestanden av gaupe under det fastsatte bestandsmålet for region 7. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, har Miljødirektoratet likevel gitt Fylkesmennene myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom.

Den aktuelle situasjonen

Det er påvist flere tap til både jerv og gaupe i det aktuelle området denne beitesesongen. Beitebrukerne gjennomfører intensivt tilsyn uten at det ser ut til å forhindre tap. Det er gjennomført forsøk på skadefelling av både jerv og gaupe i det samme området tidligere i sommer, uten resultater.

Påviste tap av sau til rovvilt på vestsida i Saltdal per 25. juli:

- Gaupe: 7 sau
- Jerv: 10 sau
- Fredet rovvilt: 1 sau

Forebyggende tiltak

De berørte brukerne er med i Saltdal sausankerlag, som har fått tilsagn om kr 195 000,- til forebyggende tiltak i 2016. Av disse midlene er kr 90 000,- forbeholdt tilsyn ved akutte tap.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling skal være et virkemiddel for å felle et bestemt skadevoldende individ av rovdyr. Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det altså skal være en lav terskel for å innvilge skadefelling. Det at terskelen for uttak er lav betyr imidlertid ikke at tilstedeværelsen av rovvilt i et prioritert beiteområde i seg selv gir grunnlag for felling. I ethvert vedtak om skadefelling skal det gjøres en konkret og helhetlig vurdering av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i gjeldende regelverk, og vedtak om uttak kan bare fattes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium.

Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Vi vil imidlertid påpeke at den arealdifferensieringen som er valgt i Nordland etter vår vurdering ikke er noen god løsning. Med fragmenterte områder prioritert til rovvilt er det vanskelig å

oppnå bestandsmålene innenfor disse områdene uten at leveområdene også i betydelig grad berører prioriterte beiteområder. Med gjeldende arealdifferensiering er det derfor vanskelig å forvalte soneinndelingen tydelig.

Jerv og gaupe er de rovviltartene som forårsaker størst tap av sau i Nordland. Beitesesongen 2015 ble det erstattet 1124 og 889 sau til hhv. jerv og gaupe i fylket. Saltdal er blant de kommunene som har hatt høyest tap de siste årene. I 2015 ble 185 og 162 sau erstattet som tatt av jerv og gaupe i kommunen.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden:

- Utvidet tilsyn har ikke forhindret rovvilttap.
- Tapene er relativt ferske, noe som sannsynliggjør at skadevolder fortsatt kan være i området.
- Vi er fortsatt tidlig i beitesesongen og det er vanskelig å gjennomføre andre effektive tapsreducerende tiltak. Erfaringsmessig øker tapene til jerv mot slutten av beitesesongen.
- Tapene er lokalisert utenfor de vedtatte rovviltområdene med mål om yngling av jerv og gaupe. Terskelen for å tillate skadefelling av jerv og gaupe utenfor yngleområdene skal være lavere enn innenfor yngleområdene, jf. forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland.
- Det aktuelle området ligger innenfor prioritert beiteområde for sau. Det er et mål om at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensiale i prioriterte beiteområder.
- Saltdal er blant de kommunene som har hatt høyest tap til jerv og gaupe de siste årene.
- Kunnskap om jervebestanden i området (DNA-analyser, ynglere registrering og observasjoner fra SNO og jervejegere) tilsier at det neppe er mange jerv i dette området. Et vellykket uttak av jerv kan derfor forventes å ha god tapsreducerende effekt.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden:

- Sjansen for å lykkes med fellingsforsøk om sommeren er små.
- På denne tiden av året er det en sjanse for å felle mordyr som har små unger som er avhengige av mora.
- Bestandsmålet for gaupe er ikke oppnådd i Nordland.

Konklusjon

Ut fra påvist tap til jerv og gaupe, tapshistorikk i området, områdets betydning som beitemark og områdets status som prioritert beiteområde, vurderer vi at det er grunnlag for å tillate skadefelling av både jerv og gaupe.

Det er svært vanskelig å lykkes med skadefellingsforsøk på jerv og gaupe på barmark. Etter Fylkesmannens vurdering er skadefellingsforsøk på disse artene på barmark derfor et lite realistisk og lite effektivt tiltak for å forebygge tap. Skadefelling er imidlertid et tilgjengelig virkemiddel i rovviltforvaltninga, med politiske føringer om lav terskel i prioriterte beiteområder.

Dersom fellingsforsøket styres mot ferske tap, er det en viss mulighet for å lykkes. Av den grunn er skadefellingstillatelsen knyttet til bestemte arter og innenfor et avgrenset geografisk område og tidsrom. I tillegg kan det oppfattes konfliktdempende å iverksette skadefellingsforsøk når det oppstår tap.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Fellingstillatelsen gjelder fra og med 25.07.2016 til og med 30.07.2016. Dersom det påvises nye ferske tap til jerv eller gaupe i løpet av disse dagene, forlenges fellingsperioden automatisk fram til og med 07.08.2016. Med ferske tap menes dyr hvor SNO påviser at de er drept av jerv eller gaupe i løpet av de 3 siste dagene.
2. Tillatt område for felling:
Saltdal kommune vest for Saltdalselva og nord for Russåga/Kvitbergvatnet.
3. Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil kr 20 000,- for de første fem dagene i fellingsforsøket. Dersom det oppstår tap som gir grunnlag for forlenget fellingsforsøk (jf. vilkår 1), økes rammen med ytterligere 20 000,-. Denne rammen omfatter også dekking av arbeidsgiveravgift og feriepenger. Maksimal døgnsetts per jeger er kr 1400,-. Videre stilles det kr 15 000,- til rådighet til dekking av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. forskriften § 9.

Kortfattet rapport (fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt og erfaringer med fellingsforsøket), samt krav om refusjon sendes samlet til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 20.09.2016.

Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Vi viser til brev av 18.06.2012 som er sendt til kommunen for mer informasjon om godtgjøringsordningen.

4. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltagere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
5. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
6. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og

prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.

7. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
8. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
9. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instruks.
10. Bruk av hund vil i mange tilfeller være effektivt for å lokalisere rovvilt. Normalsituasjonen er derfor at hund i de fleste tilfeller medbringes, både for jaktlige formål og for evt. ettersøk. Det er videre normalt at hunden i slike tilfeller føres i bånd. For de tilfeller der det også vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Bruk av løs, på drevet halsende hunder er ikke tillatt ved fellingsforsøk på jerv, jf. viltlovens § 23. Fylkesmannen viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr.
11. Fellingslaget skal gi en kort statusrapport for fellingsforsøket minimum annethvert døgn, dette kan gjøres per SMS til vakttelefonen, 47829091.
12. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som

ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvern sjef

Tore Vatne
seksjonsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi, per e-post:

Mattilsynet region nord
Midtre Nordland Nasjonalparkstyre
Miljødirektoratet
Nordland Bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland reindriftssamers fylkeslag
Nordland Sau og geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Rovviltnemnda i Nordland
Salten politidistrikt
SNO Nordland
Statskog Fjelltjenesten

Vefsn kommune
v/Otervik
Online <h-otervi@online.no>

Saksb.: Tore Vatne
e-post: fmnotva@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 48
Vår ref: 2016/5643
Deres ref: Otervik
Vår dato: 30.07.2016
Deres dato: 29.07.2016
Arkivkode: 433.52

Tillatelse til skadefelling av bjørn i deler av Vefsn kommune

Fylkesmannen viser til søknad av 29.07.2016 fra Vefsn kommune ved Hans Gunnar Otervik om skadefelling på bjørn fra lørdag 30. juni. Søknaden er fremmet på vegne av beitenæringa, og kommunen ønsker å benytte kommunalt skadefellingslag og samarbeide med Vesterfjell sankelag.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette tillatelse til skadefelling av én bjørn i deler av Vefsn kommune fra og med 30.07.2016 til og med 04.08.2016. Dersom det påvises nye ferske tap til bjørn i løpet av disse dagene, forlenges fellingsperioden automatisk fram til og med 12.08.2016.

Tillatelsen gjelder med tilhørende vilkår nederst i brevet.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet fastsatte i vedtak av 31.05.2016 en felles kvote på 5 betinga fellingstillatelser for bjørn innenfor rovviltregionene 5, 6, 7 og 8.

Etter viltloven er jerv, bjørn, ulv og kongeørn fredet. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av disse artene. Fellingstillatelse gis for å forhindre at rovvilt gjør skade på bufe og tamrein. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:

"Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

- Om tapssituasjonen er i samsvar med kriteriene for en akutt tapssituasjon.*
- Om andre forebyggende tiltak er vurdert eller utprøvd og ikke har vist seg å fungere.*
- Bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltarten.*
- Om bestandsmålet er oppnådd i det aktuelle delområdet i Nordland. Dette skal også tillegges vekt selv om bestandsmålet for fylket sett under ett ikke er oppnådd.*
- Ut i fra en generell vurdering er det mindre aktuelt å tillate skadefelling på slutten av beitesesongen for sau, enn i starten. Dette fordi tidlig nedsanking er et effektivt tiltak*

som er godt egna på slutten av beitesesongen, i motsetning til skadefelling som i gjentatte sesonger har vist seg vanskelig å lykkes med.

- *Om tapssituasjonen er innenfor prioritert beiteområde eller kalvingsområde, i de utvalgte kyststrøkene (jf. kap. 4.2) eller i Lofoten/Vesterålen, ønsker Rovviltnemnda en lav terskel for skadefelling av store rovdyr. Det kan i disse områdene være aktuelt med skadefelling selv om kriteriene for en akutt tapssituasjon ikke er klart oppfylt.*
- *Områdets betydning som beiteområde for sau eller rein.”*

Videre i forvaltningsplanen er det fastsatt følgende kriterier for en akutt tapssituasjon:

”Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- *Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- *Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerking, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhenter beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- *Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- *I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere.“*

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksettelse av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Bjørn i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, rapport fra Rovdata datert 13.05.2016 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, vurderinger gjort i Miljødirektoratet vedtak om kvote for betinget skadefelling av 31.05.2016, samt beskrivelser i dette vedtaket.

Overvåkning av bjørn skjer i dag hovedsakelig ved hjelp av DNA-analyser av ekskrementer og hår. DNA-analysene kan identifisere art, individ, kjønn og slektskap. Antall ungekull som fødes hvert år estimeres med bruk av en modell som baserer seg på innsamlet DNA materiale fra hunnbjørner.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 128 ulike brunbjørner i Norge i 2015. Det er det laveste antall bjørner som er registrert i landet siden de landsomfattende innsamlingene startet i 2009. Antall registrerte individer har i gjennomsnitt falt med cirka fire prosent hvert år i perioden. Av de påviste bjørnene i 2015 var det 53 hunnbjørn og 75 hannbjørn. Binnene ble, i samsvar med tidligere års DNA-undersøkelser, kun påvist i begrensa og spesifikke geografiske områder.

I Nordland ble det i 2015 registrert fire bjørner, alle hannbjørner. To av disse ble felt på vårsnø i Grane. De to andre ble påvist i hhv. Hattfjelldal og indre Salten.

Det ble påvist betydelig færre bjørn i Nordland i 2015 sammenlignet med de foregående årene. Til sammen er det siden 2006 påvist 33 ulike bjørner som i kortere eller lengre tid har vært i Nordland.

Bestandsmålet i Nordland er 1 årlig yngling av bjørn. Beregninger av antall ynglende bjørn viser at det sannsynligvis ble født mellom 2 og 10 kull på landsbasis i 2015, og at det mest sannsynlig ble født 6 kull, hvorav ingen i Nordland.

Det er kun registrert to binner i Nordland siden man begynte med DNA-analyser. Begge disse er påvist i indre deler av Saltdal. Den ene (NO13) ble registrert høsten 2010 og høsten 2011, mens den andre (NO17) er registrert våren og sommeren 2012 og sommeren 2014.

Det er kjent at binna (NO17) som er merket av det skandinaviske bjørneprosjektet, gikk i hi med årsunger eller fjorårsunger høsten 2015 i Junkerdal nasjonalpark i Saltdal kommune. Denne binna har brukt områder på begge sider av riksgrensen, og ut fra at den ble registrert i Sverige i oktober 2014 antar man at den hadde hi på svensk side vinteren 2014/2015. Binna ble funnet død i hiet, foreløpig ser det ut til at den døde av en ulykke med løs steinblokk i/ved hiet. Ungene har forlatt hiplassen.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2015 var totalt 10 bjørner. To av disse var hannbjørner som ble felt på vårsnø i Nordland. De siste årene er det felt flere bjørner på skadefelling i fjellområdene forholdsvis nært Nordlandsgrensa i Salten og på Helgeland.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det

er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

De aller fleste bjørner som kommer til Nordland er unge hannbjørner som kan vandre svært langt på kort tid fra de kommer ut av hiet i mars-april. I gjennomsnitt vandrer unge hannbjørner i Skandinavia 120 km ut fra det området de ble født. Unge binner etablerer seg oftest i eller i nærheten av moras hjemmeområde, og innvandringen av binner fra reproduksjonsområdene i Sverige skjer derfor langsomt.

Bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for region 5-8. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, har Miljødirektoratet likevel gitt fylkesmennene i disse regionene myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom. Direktoratet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette bjørnebestandens overlevelse i fare. Dette forutsetter at det i størst mulig grad unngås å felle binner.

Tapsutvikling til bjørn

Antall dokumenterte tap av sau til bjørn i fylket varierer noe fra år til år. De største tapene har vi hatt i Hattfjelldal kommune. I 2015 var det betydelig færre dokumenterte tap og erstattede tap enn de foregående årene. Det er dokumentert få tap av rein til bjørn i Nordland; til sammen 7 dyr siden 2005, i all hovedsak i sørfylket.

Tabellen viser utvikling i dokumenterte tap av sau til bjørn i Nordland i 2007-2015.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Vefsn	Bodø	Saltal	Sum
2007	22	54		32	4	1			113
2008	7	11		23		8	1		50
2009	25	36						1	62
2010	1	19							20
2011	7	69			7			3	86
2012		36			26			18	80
2013	15	53	7	4	9		1	12	101
2014	15	27			12			5	59
2015		6			1				8

Tabellen viser antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i Nordland 2005-2015.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Leirfjord	Vefsn	Bodø	Saltal	Beiarn	Sum
2005	47	157		20	17						241
2006	84	243		109	5	31					472
2007	127	190		162	34						513
2008	65	129		192		25	26	14		2	453
2009	178	231		1					5		415
2010	22	158									180
2011	10	300		4	32				12		358
2012		251		0	162				58		471
2013	76	282	43	35	70			9	38		553
2014	83	170			61				13		327
2015		52			2						54

Den aktuelle situasjonen

I Vesterfjella, i området mellom Mosjøen og kysten, har det vært store tap av sau til rovvilt de siste årene. Jerven har stått for de største tapene. Det er nå meldt om aktivitet av rovfugl og uro i beiteområdet.

Den 29.07 ble det påvist sau drept av bjørn i Demmeldalen i Hundåla. Samme dag ble bjørn observert jagene på sau ved Damtjønna. Tjønna ligger sør for Vikdalen, et område med mye sau.

Forebyggende tiltak

Vesterfjell sausankerlag har for 2016 fått innvilget et tilskudd på kr. 110 000,- til tiltak mot rovviltskader. Av disse midlene er kr. 35 000 satt av til utvida tilsyn ved akutte tap, kr. 35 000 til utvida tilsyn med godkjent kadaverhundekvipasasje for å bedre kunnskapsgrunnlaget om tap i utmark og kr. 40 000 til innkjøp av e-bjeller.

Fylkesmannens vurdering

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. For rovviltregion 7 – Nordland er bestanden av bjørn under det regionale bestandsmålet. Dette tillegges vekt i våre vurderinger om evt. skadefellinger i fylket, og det vil denne sesongen generelt være en høyere terskel enn tidligere for å innvilge skadefelling i områder med mål om yngling av bjørn. I områder prioritert for beitedyr vil det som tidligere være lav terskel for å innvilge skadefelling.

Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det altså skal være en lav terskel for å innvilge skadefelling. Det at terskelen for uttak er lav betyr imidlertid ikke at tilstedeværelsen av rovvilt i et prioritert beiteområde i seg selv gir grunnlag for felling. I ethvert vedtak om skadefelling, skal det gjøres en konkret og helhetlig vurdering av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i gjeldende regelverk, og vedtak om uttak kan bare fattes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium.

Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Vi vil imidlertid påpeke at den arealdifferensieringen som er valgt i Nordland etter vår vurdering ikke er noen god løsning. De vedtatte bjørneområdene sammenfaller ikke med områder som biologisk sett ligger til rette for bjørn, og det er derfor svært liten sannsynlighet for at bestandsmålet vil kunne oppnås innenfor bjørneområdene. Dette skaper ikke nødvendig forutsigbarhet for beitebrukerne, øker konfliktnivået og gjør den praktiske forvaltningen av rovdyr i Nordland svært utfordrende.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden:

- Tapet er ferskt, og bjørnen ble observert i går, noe som sannsynliggjør at skadevolder fortsatt kan være i området.
- Vi er fortsatt tidlig i beitesesongen og det er vanskelig å gjennomføre andre effektive tapsreducerende tiltak
- Bjørnen som forårsaker skadene er mest sannsynlig en hannbjørn. Dette vurdert ut i fra foreliggende resultater fra DNA-analyser og kjent utvandringsskapasitet hos binner. Felling av en hannbjørn vil i mindre grad enn felling av en hunnbjørn påvirke Stortingets målsetting om 1 årlige yngling av bjørn i Nordland.
- Tapene er lokalisert utenfor de vedtatte bjørneområdene i region 7 – Nordland, med mål om yngling av bjørn. Terskelen for å tillate skadefelling av bjørn utenfor bjørneområdene skal være lavere enn innenfor bjørneområdene, jf. Forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland.
- Det aktuelle området ligger innenfor prioritert beiteområde for sau. Det er et mål om at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensiale i prioriterte beiteområder. Innenfor disse områdene skal terskelen for å felle store rovdyr som tar sau, være vesentlig lavere enn utenfor.
- Vesterfjellene er blant de områdene i fylket som har hatt høyest tap til freda rovvilt de siste årene.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden:

- Sjansen for å lykkes med fellingsforsøk om sommeren er små.
- Bestandsmålet for bjørn er ikke oppnådd i Nordland.
- Det er en betydelig sannsynlighet for at bjørnen er på vandring gjennom området.

Konklusjon

Siden det er funnet et ferskt kadaver, og bjørnen ble observert i går, er det sannsynlig at den skadevoldende bjørnen befinner seg i området fremdeles. Den skadevoldende bjørnen er også mest sannsynlig en hannbjørn, og felling av denne vil ha mindre innvirkning på bestandsmålet enn felling av ei binne. I vår totalvurdering har vi lagt vekt på at det er fare for framtidige skader, området har stor betydning som prioritert beitemark og har hatt store tap til rovvilt de siste årene. Ut fra disse vurderingene mener vi det er grunnlag for å tillate skadefelling.

Fylkesmannen vil understreke at skadefellingsforsøk er et virkemiddel for å løse en skadesituasjon i et område forårsaket av bestemte individer av en rovviltart. Måloppnåelsen kan bli svekket dersom innsatsen rettes mot andre individer av samme art eller mot andre rovviltarter. Av den grunn er skadefellingstillatelsen knyttet til en bestemt art og innenfor et avgrenset geografisk område og tidsrom.

Det er vanskelig å lykkes med skadefelling på bjørn, og det er viktig at fellingslaget disponerer ressursene til situasjoner hvor det er en reell sjanse for å lykkes. God samhandling med tilsynet i området er viktig, bl.a. slik at fellingsforsøk kan prioriteres til ferske kadaver.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Fellingsstillatelsen gjelder fra og med 30.07.2016 til og med 04.08.2016. Dersom det påvises nye ferske tap til bjørn i løpet av disse dagene, forlenges fellingsperioden automatisk fram til og med 12.08.2016. Med ferske tap menes dyr hvor SNO påviser at de er drept av bjørn i løpet av de 3 siste dagene.
2. Tillatt område for felling i Vesterfjella i Vefsn kommune, med følgende ytre avgrensing:
mot nord – Vefsnfjorden
mot øst – Vefsna og Tverråga opp til Auflesskaret
mot sør – en linje fra Auflesskaret til Sørvatnet, videre til Grytåvatnet og Sørfjorden
mot vest – Sørfjorden, Halsfjorden og Vefsnfjorden.
3. Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil kr 20 000,- for de første fem dagene i fellingsforsøket. Dersom det oppstår tap som gir grunnlag for forlenget fellingsforsøk (jf. vilkår 1), økes rammen med ytterligere 20 000,-. Denne rammen omfatter også dekking av arbeidsgiveravgift og feriepenger. Maksimal døgnsetts per jeger er kr 1400,-. Videre stilles det kr 15 000,- til rådighet til dekking av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. forskriften § 9.

Kortfattet rapport (fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt og erfaringer med fellingsforsøket), samt krav om refusjon sendes samlet til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 20.09.2016.

Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Vi viser til brev av 18.06.2012 som er sendt til kommunen for mer informasjon om godtgjøringsordningen.

4. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltagere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
5. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
6. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.

-
7. Dersom rovilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
 8. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
 9. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instruks.
 10. Bruk av hund vil i mange tilfeller være effektivt for å lokalisere rovilt. Normalsituasjonen er derfor at hund i de fleste tilfeller medbringes, både for jaktlige formål og for evt. ettersøk. Det er videre normalt at hunden i slike tilfeller føres i bånd. For de tilfeller der det også vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Bruk av løs, på drevet halsende hunder er ikke tillatt ved fellingsforsøk på jerv, jf. viltlovens § 23. Fylkesmannen viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr.
 11. Fellingslaget skal gi en kort statusrapport for fellingsforsøket minimum annethvert døgn, dette kan gjøres per SMS til vakttelefonen, 47829091.
 12. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som

ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvern sjef

Tore Vatne
seksjonsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi, per e-post:

Mattilsynet region nord
Midtre Nordland Nasjonalparkstyre
Miljødirektoratet
Nordland Bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland reindriftssamers fylkeslag
Nordland Sau og geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Rovviltnemnda i Nordland
Nordland politidistrikt
SNO Nordland
Statskog Fjelltjenesten

Jostein Eliassen
Sundby
8250 ROGNAN

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/5720
Deres ref:
Vår dato: 03.08.2016
Deres dato: 30.07.2016
Arkivkode:

Avslag på søknad om midler til tidlig nedsanking av sau - Jostein Eliassen - Saltdal

Fylkesmannen viser til din søknad av 30.07.2016 om midler til tidlig nedsanking av sau fra utmarksbeite. Du ønsker å starte sanking 1. august.

Vedtak

Fylkesmannen avslår din søknad om midler til tidlig nedsanking av sau fra utmarksbeite.

Om søknaden

Søknaden er begrunnet med at mange sau har gått tapt til rovdyr allerede nå i beitesesongen 2016 på vestsiden i Saltdal. Du viser til at du har mistet ett lam til gaupe i år. I følge søknaden har du sluppet 22 sau og 36 lam på utmarksbeite i år.

Bakgrunn og begrunnelse

Rovviltnemnda i Nordland har i 2016 en ramme på 7,0 millioner kr til forebyggende og konfliktdempende tiltak ved rovviltskader. En del av disse midlene er avsatt til tiltak i akutte tapssituasjoner. Dette er midler som blant annet kan brukes til tidlig sanking av sau, førkompensasjon og sankehjelp. Formålet er å forebygge videre tap til rovvilt i akutte tapssituasjoner.

Gjeldende forvaltningsplan for rovvilt gir føringer for tilskudd til akutte tiltak:

"Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerkning, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhenter beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere."*

Det framgår av forvaltningsplanen at tidlig sanking er et effektivt tiltak som er mest aktuelt i siste del av beitesesongen, og at det derfor normalt ikke innvilges tilskudd til

fôrkompensasjon ved tidlig sankning før 15. august. Videre er tidlig sankning mest effektivt i forhold til jerv, da tapene til jerv erfaringsmessig kan øke på slutten av beitesesongen. Du har kun påvist tap til gaupe i din besetning. Tiltaket vurderes som mindre effektivt i forhold til gaupe.

Vi er klar over at det er registrert et betydelig tap til både jerv og gaupe på vestsida i Saltdal denne sommeren. Dersom tapene til særlig jerv fortsetter i siste del av beitesesongen, vurderer vi at tidlig sankning kan være et aktuelt tiltak i dette området. Søknad om dette bør imidlertid samkjøres mellom alle berørte brukere, evt. via beitelag, slik at flest mulig dyr i skadeområdet sankes ned samtidig. Dette for å redusere faren for skadeforskyvning og for å få best mulig effekt av tiltaket.

Ut fra det overnevnte vurderer vi at det ikke er aktuelt å innvilge søknad om tidlig sankning kun for din besetning.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi per e-post:
Saltdal kommune

Grane kommune
Rådhuset
8680 Trofors

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/5762
Deres ref:
Vår dato: 08.08.2016
Deres dato:
Arkivkode: 434.11

Tillatelse til skadefelling av bjørn - Grane kommune

Fylkesmannen viser til søknad fra Grane kommune per telefon 07.08.2016 om skadefellingstillatelse på bjørn.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette tillatelse til skadefelling av én bjørn i Grane kommune fra og med 07.08.2016 til og med 08.08.2016.

Tillatelsen gjelder med tilhørende vilkår nederst i brevet.

Dette vedtaket ble også gitt per telefon til Grane kommune søndag 07.08.2016, med tilhørende vilkår sendt per e-post. Kommunen iverksatte fellingsforsøk samme dag. En hannbjørn ble felt av kommunalt skadefellingslag søndag kveld. Fellingsforsøket er dermed effektivt og avsluttet når dette skriftlige vedtaket ettersendes.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet fastsatte i vedtak av 31.05.2016 en felles kvote på 5 betinga fellingstillatelser for bjørn innenfor rovviltregionene 5, 6, 7 og 8.

Etter viltloven er jerv, bjørn, ulv og kongeørn fredet. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av disse artene. Fellingstillatelse gis for å forhindre at rovvilt gjør skade på bufe og tamrein. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:

"Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

Bjørn:

Rovviltnemnda ønsker en lav terskel for skadefelling av unge hannbjørner som vandrer mye og som påfører beitenæringene store tap. Terskelen for å tillate skadefelling av eldre hannbjørner skal være høyere enn for unge hannbjørner, mens skadefelling av binner i størst mulig grad skal unngås inntil bestandsmålet er nådd i Nordland. Rovviltnemnda ønsker at man aktivt skal bruke DNA som et hjelpemiddel for å skille hannbjørner fra binner, og

tidligere kjente bjørner i fylket fra nyinnvandrende bjørner. Hurtiganalyser av DNA vil bli benyttet.

Terskelen for å felle bjørn utenfor de vedtatte yngleområdene skal være lavere enn innenfor yngleområdene.

Dersom det ikke er dokumentert eller sannsynliggjort at det oppholder seg binner i den aktuelle delen av yngleområdet, skal terskelen for å gi tillatelse til skadefelling være lavere enn om det er binner i området.”

Videre i forvaltningsplanen er det fastsatt følgende kriterier for en akutt tapssituasjon:

Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- *Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- *Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerking, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhentes beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- *Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- *I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere.*

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksettelse av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdetets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep som også ligger an til å fortsette, og som samlet er å betrakte som vesentlige, ligger i kjernen av bestemmelsens virkeområde.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som

retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Bjørn i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, rapport fra Rovdata datert 13.05.2016 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, vurderinger gjort i Miljødirektoratet vedtak om kvote for betinget skadefelling av 31.05.2016, samt beskrivelser i dette vedtaket.

Overvåkning av bjørn skjer i dag hovedsakelig ved hjelp av DNA-analyser av ekskrementer og hår. DNA-analysene kan identifisere art, individ, kjønn og slektskap. Antall ungekull som fødes hvert år estimeres med bruk av en modell som baserer seg på innsamlet DNA materiale fra hunnbjørner.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 128 ulike brunbjørner i Norge i 2015. Det er det laveste antall bjørner som er registrert i landet siden de landsomfattende innsamlingene startet i 2009. Antall registrerte individer har i gjennomsnitt falt med cirka fire prosent hvert år i perioden. Av de påviste bjørnene i 2015 var det 53 hunnbjørn og 75 hannbjørn. Binnene ble, i samsvar med tidligere års DNA-undersøkelser, kun påvist i begrensa og spesifikke geografiske områder.

I Nordland ble det i 2015 registrert fire bjørner, alle hannbjørner. To av disse ble felt på vårsnø i Grane. De to andre ble påvist i hhv. Hattfjelldal og indre Salten.

Det ble påvist betydelig færre bjørn i Nordland i 2015 sammenlignet med de foregående årene. Til sammen er det siden 2006 påvist 33 ulike bjørner som i kortere eller lengre tid har vært i Nordland.

Bestandsmålet i Nordland er 1 årlig yngling av bjørn. Beregninger av antall ynglende bjørn viser at det sannsynligvis ble født mellom 2 og 10 kull på landsbasis i 2015, og at det mest sannsynlig ble født 6 kull, hvorav ingen i Nordland.

Det er kun registrert to binner i Nordland siden man begynte med DNA-analyser. Begge disse er påvist i indre deler av Saltdal. Den ene (NO13) ble registrert høsten 2010 og høsten 2011, mens den andre (NO17) er registrert våren og sommeren 2012 og sommeren 2014.

Det er kjent at binna (NO17) som er merket av det skandinaviske bjørneprosjektet, gikk i hi med årsunger eller fjorårsunger høsten 2015 i Junkerdal nasjonalpark i Saltdal kommune. Denne binna har brukt områder på begge sider av riksgrensen, og ut fra at den ble registrert i Sverige i oktober 2014 antar man at den hadde hi på svensk side vinteren 2014/2015. Binna ble funnet død i hiet, foreløpig ser det ut til at den døde av en ulykke med løs steinblokk i/ved hiet. Ungene har forlatt hiplassen.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2015 var totalt 10 bjørner. To av disse var hannbjørner som ble felt på vårsnø i Nordland. De siste årene er det felt flere bjørner på skadefelling i

fjellområdene forholdsvis nært Nordlandsgrensa i Salten og på Helgeland.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

De aller fleste bjørner som kommer til Nordland er unge hannbjørner som kan vandre svært langt på kort tid fra de kommer ut av hiet i mars-april. I gjennomsnitt vandrer unge hannbjørner i Skandinavia 120 km ut fra det området de ble født. Unge binner etablerer seg oftest i eller i nærheten av moras hjemmeområde, og innvandringen av binner fra reproduksjonsområdene i Sverige skjer derfor langsomt.

Bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for region 5-8. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, har Miljødirektoratet likevel gitt fylkesmennene i disse regionene myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom. Direktoratet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette bjørnebestandens overlevelse i fare. Dette forutsetter at det i størst mulig grad unngås å felle binner.

Tapsutvikling til bjørn

Antall dokumenterte tap av sau til bjørn i fylket varierer noe fra år til år. De største tapene har vi hatt i Hattfjelldal kommune. I 2015 var det betydelig færre dokumenterte tap og erstattede tap enn de foregående årene. Det er dokumentert få tap av rein til bjørn i Nordland; til sammen 7 dyr siden 2005, i all hovedsak i sørfylket.

Tabellen viser utvikling i dokumenterte tap av sau til bjørn i Nordland i 2007-2015.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Vefsn	Bodø	Saltdal	Sum
2007	22	54		32	4	1			113
2008	7	11		23		8	1		50
2009	25	36						1	62
2010	1	19							20
2011	7	69			7			3	86
2012		36			26			18	80
2013	15	53	7	4	9		1	12	101
2014	15	27			12			5	59
2015		6			1				8

Tabellen viser antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i Nordland 2005-2015.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Leirfjord	Vefsn	Bodø	Saltdal	Beiarn	Sum
2008	65	129		192		25	26	14		2	453
2009	178	231		1					5		415
2010	22	158									180
2011	10	300		4	32				12		358
2012		251		0	162				58		471
2013	76	282	43	35	70			9	38		553
2014	83	170			61				13		327
2015		52			2						54

Den aktuelle situasjonen

Lørdag kveld og søndag morgen ble det funnet til sammen fem sauekadaver i Svenningskardet. Kadavrene ble undersøkt av SNO i løpet av søndagen. Fire ble vurdert som dokumentert drept av bjørn og en som antatt drept av bjørn. Minst tre av kadavrene framsto som ferske.

Forebyggende tiltak

Grane sau og geit har fått tilsagn om midler til utvida tilsyn med vokterhund og ved akutte tap i det aktuelle beiteområdet. Videre gir vi tilskudd til Grane kommune til et hundeprosjekt med utdanning av hunder og hundeførere til skadefelling av bjørn.

Fylkesmannens vurdering

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. For rovviltregion 7 – Nordland er bestanden av bjørn under det regionale bestandsmålet. Dette tillegges vekt i våre vurderinger om evt. skadefellinger i fylket, og det vil denne sesongen generelt være en høyere terskel enn tidligere for å innvilge skadefelling i områder med mål om yngling av bjørn. I områder prioritert for beitedyr vil det som tidligere være lav terskel for å innvilge skadefelling.

Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det altså skal være en lav terskel for å innvilge skadefelling. Det at terskelen for uttak er lav betyr imidlertid ikke at tilstedeværelsen av rovvilt i et prioritert beiteområde i seg selv gir grunnlag for felling. I ethvert vedtak om skadefelling, skal det gjøres en konkret og helhetlig vurdering av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i gjeldende regelverk, og vedtak om uttak kan bare fattes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium.

Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Vi vil imidlertid påpeke at den arealdifferensieringen som er valgt i Nordland etter vår vurdering ikke er noen god løsning. De vedtatte bjørneområdene sammenfaller ikke med områder som biologisk sett ligger til rette for bjørn, og det er derfor svært liten sannsynlighet for at bestandsmålet vil kunne oppnås innenfor bjørneområdene. Dette skaper ikke nødvendig forutsigbarhet for beitebrukerne, øker konfliktnivået og gjør den praktiske forvaltningen av rovdyr i Nordland svært utfordrende.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden

- Det er påvist flere tap til bjørn innenfor et avgrenset område. Kadavrene er vurdert som ferske, noe som sannsynliggjør at skadevolder fortsatt kan være i området.
- Utvida tilsyn med vokterhund i det aktuelle beiteområdet har vist seg og ikke stanse tapet av sau til bjørn, og det er få andre effektive forebyggende tiltak som kan iverksettes.
- Sauebøndene i Grane har årvisst betydelige tap til bjørn (tabell 2 og tabell 3).
- Bjørnen som forårsaker skadene er mest sannsynlig en hannbjørn. Dette vurdert ut i fra foreliggende resultater fra DNA-analyser og kjent utvandringkapasitet hos binner.

Felling av en hannbjørn vil i mindre grad enn felling av en hunnbjørn påvirke Stortingets målsetting om 1 årlige yngling av bjørn i Nordland.

- Tapene er lokalisert utenfor de vedtatte bjørneområdene i region 7 – Nordland, med mål om yngling av bjørn. Terskelen for å tillate skadefelling av bjørn utenfor bjørneområdene skal være lavere enn innenfor bjørneområdene, jf. Forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland.
- Det aktuelle området ligger innenfor prioritert beiteområde for sau. Det er et mål om at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder. Innenfor disse områdene skal terskelen for å felle store rovdyr som tar sau, være vesentlig lavere enn utenfor.
- I Stortingets rovviltforlik står det i punkt 2.2.19: *”Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. (...) Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein.”*

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden

- Bestandsmålet for bjørn i Nordland er ikke oppnådd.

Konklusjon

Funn av ferske kadaver sannsynliggjør at bjørnen fortsatt kan være i området. Ut fra påviste tap de siste dagene og tapshistorikk i kommunen tidligere år, vurderer vi at det er fare for ytterligere tap av sau til bjørn. Den skadevoldende bjørnen er også mest sannsynlig en hannbjørn, og felling av denne vil ha mindre innvirkning på bestandsmålet enn felling av ei binne. Det aktuelle området er prioritert til beitedyr. Ut fra disse vurderingene mener vi det er grunnlag for å tillate skadefelling.

Vilkår for fellingstillatelsen

1. Fellingstillatelsen gjelder fra og med 07.08.2016 til og med 08.08.2016.
2. Tillatt område for felling: Hele Grane kommune.
3. Binner med unger som opptrer sammen er unntatt fra fellingstillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at binner med unger felles, skal være iverksatt.
4. Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil kr 10 000,- for fellingsforsøket. Videre stilles det kr 5 000,- til rådighet til dekning av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. forskriften § 9. Kortfattet rapport (fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt og erfaringer med fellingsforsøket), samt krav om refusjon sendes samlet til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 20.09.2016. Rapport m/ kostnadsoversikt kan sendes per e-post til fmnopost@fylkesmannen.no.

Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Vi viser til brev av 18.06.2012 som er sendt til kommunen for mer informasjon om godtgjøringsordningen.

5. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
6. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling av bjørn skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. Forskrift av 22.03.02 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt. Ved skadefellingsforsøk på bjørn ønsker Fylkesmannen å understreke viktigheten av at fellingsforsøket avsluttes i riktig tid før mørkets frembrudd (min. to timer). Dette for å sikre god nok tid til eventuelle skuddplassundersøkelser eller ettersøk dersom dette blir nødvendig.
7. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.
8. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
9. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
10. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instruks.
11. Bruk av hund vil i mange tilfeller være effektivt for å lokalisere rovvilt. Normal situasjonen er derfor at hund i de fleste tilfeller medbringes, både for jaktlige formål og for evt. ettersøk. Det er videre normalt at hunden i slike tilfeller føres i bånd. For de tilfeller der det også vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er

selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Bruk av løs, på drevet halsende hunder er ikke tillatt, jf. viltlovens § 23. Fylkesmannen viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/jaging av beitedyr. Vi viser i den sammenheng til hundeloven § 3 og 7.

12. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev. En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi, per e-post:

Mattilsynet region nord
Miljødirektoratet
Nasjonalparkforvalter for Lomsdal-Visten
Nordland Bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland politidistrikt
Nordland reindriftssamers fylkeslag
Nordland Sau og geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Rovviltnemnda i Nordland
SNO Nordland
Statskog Fjelltjenesten

Vidar Johansen
Bøstrand
8540 BALLANGEN

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/5938
Deres ref:
Vår dato: 15.08.2016
Deres dato:
Arkivkode:

Tilsagn om midler til akutt tidlig sanking av sau - Vidar Johansen - Ballangen

Fylkesmannen viser til din søknad av 13.08.2016 om midler til akutt tidlig sanking av sau på grunn av tap til jerv. Viser også til telefonsamtaler med deg de siste dagene.

Vedtak

Vidar Johansen gis tilsagn om inntil kr 45 540,- til førkompensasjon i forbindelse med tidlig nedsanking av sau fra og med den 13.08.2016, jf. beregningene i dette brevet. Videre gis det tilsagn om inntil kr 4600,- til sankehjelp for sau sanket ned før 27. august.

Dette vedtaket ble også gitt per e-post til Vidar Johansen den 13. august 2016.

Bakgrunn og begrunnelse

Rovviltnemnda i Nordland har i 2016 en ramme på 7,0 millioner kr til forebyggende og konfliktdempende tiltak ved rovviltskader. En del av disse midlene er avsatt til tiltak i akutte tapssituasjoner. Dette er midler som blant annet kan brukes til tidlig sanking av sau, førkompensasjon og sankehjelp. Formålet er å forebygge videre tap til rovvilt i akutte tapssituasjoner.

Den siste uka er det funnet flere kadaver i Ballangen antatt/dokumentert drept av jerv. Johansen hadde svært høye tap forrige beitesesong og frykter høye tapstall også i år. Funn av flere jervedrepte sauer i hans besetning de siste dagene tilsier at tapene til jerv kan forventes å fortsette utover høsten.

Johansen har per telefon opplyst at sauene hans beiter for seg selv på en del av Håfjellhalvøya, og ikke går sammen med andre besetninger.

Erfaringsmessig øker gjerne tapene til jerv mot slutten av beitesesongen. Med bakgrunn i kunnskap om jervebestanden i området og funn av kadaver drept av jerv den siste tiden, vurderer Fylkesmannen at det er riktig å gi tilskudd til førkompensasjon ved tidlig nedsanking og sankehjelp fram til ordinær sankedato 15. september.

Beregning av tilskudd ved tidlig nedsanking

Det gis førkompensasjon på kr 6,-/dyr/dag fra og med 13. august til og med 15. september. Satsen på kr 6,- pr dyr pr dag er fastsatt i vedtatte forvaltningsplan for rovvilt i Nordland.

Tilsagnet omfatter besetningen til Vidar Johansen i Ballangen kommune. Johansen har opplyst at han har sluppet 106 voksen sau og 124 lam på beite i år.

Antall dager med fôrtilskudd, perioden 13. august – 15. september: 33 dager.

Beregning av maksimalt fôrtilskudd blir da:

$(230 \text{ dyr} \times 33 \text{ dager}) = 7590 \text{ dyr-dager}$.

$7590 \text{ dyr-dager} \times \text{kr } 6,- = \text{kr } 45\,540,-$.

Videre gis det tilskudd til sankehjelp på kr 20,- per sau og lam som er sanket ned før 27. august. Maksimalt $230 \text{ dyr} \times \text{kr } 20,- = \text{kr } 4600,-$.

Vilkår

1. Samtlige beitedyr sankes ned fra beiteområdet raskest mulig. Minimum 70 % av dyrene skal være nede innen 1. september og nær alle dyrene skal være nede senest 15. september.
2. Det skal føres en nøyaktig oversikt over antall dyr sanket ned per dag og evt. dyr som sendes til slakt før 15. september. Bruk gjerne vedlagte skjema.
3. Tidlig nedsanking skal gjennomføres i overensstemmelse med gjeldende standard for tidlig nedsanking, versjon 14.05.07. Se standard her:
http://www.rovviltportalen.no/multimedia/2147/Standard_tidlig_nedsanking_140507.pdf&contentdisposition=attachment

Rapportering og saksopplysninger

Beløpet utbetales når Fylkesmannen har mottatt rapport fra beitebrukeren. Det eksakte beløpet som skal utbetales tilknyttet fôrkompensasjon og sankehjelp vil bli beregnet ut fra antall dyr som har blitt sanket, og når de enkelte dyrene er tatt ned. Vi ber om å få en slik rapportering innen 10. oktober 2016.

Dersom denne fristen ikke blir overholdt, bortfaller tilsagnet. Vi ber om at det i rapporten også framgår de praktiske erfaringene med tiltaket og evt. andre kommentarer. Det er viktig at eksakte sankedatoer og antall sau nede framgår klart i rapporten.

Oversikten for den enkelte skal altså føres slik:

Ola Nordmann:

4. september: 10 sau/lam nede

5. september: 50 sau/lam nede

6. september: 80 sau/lam nede

Osv.

Dersom dyr er sendt til slakt før 15. september, skal det føres dato for dette og antall dyr.

Fylkesmannen understreker betydningen av en god rapportering med hovedvekt på om tiltakene har hatt tapsforebyggende effekt. Regnskapsbilag skal oppbevares i minst 10 år eller i henhold til Regnskapsloven dersom mottaker er underlagt denne. Kontrolltiltak kan bli iverksatt av Fylkesmannen eller Riksrevisjonen for å sikre at bruken av midlene har skjedd i samsvar med forutsetningen. Dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med skriftlige forutsetninger, forbeholder vi oss retten til ikke å utbetale, eller å kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt.

Klage

Dette vedtaket kan påklages innen 3 uker etter mottatt brev. Eventuell klage skal angi det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klage skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvern sjef

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi per e-post:
Ballangen kommune
Mattilsynet Region nord
Statens naturoppsyn, Nordland

Håfjell Sausankelag
v/ Frank Arntsen
Bjerke
8540 BALLANGEN

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/5938
Deres ref:
Vår dato: 16.08.2016
Deres dato: 15.08.2016
Arkivkode: 434.11

Tilsagn om midler til tidlig nedsanking av sau 2016 - Håfjell Sausankelag - Ballangen

Fylkesmannen viser til deres søknad av 15.08.2016 om midler til akutt tidlig sanking av sau. Vi viser også til telefonsamtale med Frank Arntsen samme dag.

Vedtak

Håfjell sausankelag gis tilsagn om inntil kr 230 400,- til førkompensasjon i forbindelse med tidlig nedsanking av sau fra og med den 16.08.2016, jf. beregningene i dette brevet. Videre gis det tilsagn om inntil kr 25 600,- til sankehjelp for sau sanket ned før 1. september.

Bakgrunn

Rovviltnemnda i Nordland har i 2016 en ramme på 7,0 millioner kr til forebyggende og konfliktdempende tiltak ved rovviltskader. En del av disse midlene er avsatt til tiltak i akutte tapssituasjoner. Dette er midler som blant annet kan brukes til tidlig sanking av sau, førkompensasjon og sankehjelp. Formålet er å forebygge videre tap til rovvilt i akutte tapssituasjoner.

Søknaden

Ballangen sausankelag søker om tilskudd til tidlig sankning av sau på grunn av jervetap. Søknaden gjelder foreløpig to besetninger. Leder i sausankelaget venter på tilbakemelding fra ytterligere tre besetninger. Det framgår av søknaden at Grete og Frank Arntsen og Marianne Solberg ønsker å sanke fra nå. Disse to besetningene beiter sammen i samme område i fjellet. De kommer tilbake med mer informasjon om de andre besetningene.

- Grete og Frank Arntsen: 334 sau og 586 lam i fjellet.
- Marianne Solberg: 166 voksne og 194 lam i fjellet.
- Stian Furuholt: venter på tilbakemelding.
- Asle Hansen: venter på tilbakemelding.
- Arnhild Pedersen: venter på tilbakemelding.

Vurdering

Vi har fra før mottatt søknad om tidlig sanking fra en besetning på Håfjellhalvøya som ikke er medlem i sausankelaget. Disse søknadene blir sett i sammenheng.

I årene 2007-2008 var det betydelige jervetap på Håfjellhalvøya. Etter det har det vært forholdsvis rolig, men i 2015 ble det registrert økende tap og økt jerveaktivitet.

Sausankelaget søkte om planlagt tidlig sanking i år, men på grunn av begrenset budsjett ble denne søknaden ikke prioritert. Vi skrev da i avslaget at det kunne søkes om midler til tidlig nedsanking som et akutt tiltak dersom det skulle oppstå større tap til jerv.

Det er til nå kun to besetninger i laget som søker om tilskudd til sanking, og dette tilsagnsbrevet omhandler kun disse besetningene. For å få best mulige effekt av tiltaket og for å redusere faren for skadeforskyving, anbefaler vi at også andre besetninger i området starter sankinga nå. Evt søknad fra flere besetninger vil behandles raskt hos oss.

Den siste uka er det funnet flere kadaver i Ballangen antatt/dokumentert drept av jerv. Flere besetninger i området hadde svært høye tap forrige beitesesong og frykter høye tapstall også i år. Funn av flere jervedrepte sauer de siste dagene tilsier at tapene til jerv kan forventes å forårsake ytterligere tap utover høsten.

Med bakgrunn i tapshistorikk, kunnskap om rovviltbestanden i området og økende påviste tap til jerv, vurderer Fylkesmannen at det er riktig å gi tilskudd til førkompensasjon ved tidlig nedsanking og sankehjelp fram til ordinær sankedato 15. september.

Beregning av tilskudd ved tidlig nedsanking

Det gis førkompensasjon på kr 6,-/dyr/dag fra og med 13. august til og med 15. september. Satsen på kr 6,- pr dyr pr dag er fastsatt i vedtatte forvaltningsplan for rovvilt i Nordland.

Tilsagnet omfatter besetningene til Grete og Frank Arntsen og Marianne Solberg.

Antall dager med førtilskudd, perioden 16. august – 15. september: 30 dager.

Beregning av maksimalt førtilskudd blir da:

Grete og Frank Arntsen

(920 dyr x 30 dager) = 27 600 dyr-dager.
27 600 dyr-dager x kr 6,- = kr 165 600,-.

Videre gis det tilskudd til sankehjelp på kr 20,- per sau og lam som er sanket ned før 1. september. Maksimalt 920 dyr x kr 20,- = kr 18 400,-.

Marianne Solberg

(360 dyr x 30 dager) = 10 800 dyr-dager.
10 800 dyr-dager x kr 6,- = kr 64 800,-.

Videre gis det tilskudd til sankehjelp på kr 20,- per sau og lam som er sanket ned før 1. september. Maksimalt 95 dyr x kr 20,- = kr 7200,-.

Vilkår

1. Samtlige beitedyr sankes ned fra beiteområdet raskest mulig. Minimum 70 % av dyrene skal være nede innen 1. september og nær alle dyrene skal være nede senest 15. september.
2. Det skal føres en nøyaktig oversikt over antall dyr sanket ned per dag og evt. dyr som sendes til slakt før 15. september. Bruk gjerne vedlagte skjema.
3. Tidlig nedsanking skal gjennomføres i overensstemmelse med gjeldende standard for tidlig nedsanking, versjon 14.05.07. Se standard her:

http://www.rovviltportalen.no/multimedia/2147/Standard_tidlig_nedsanking_140507.pdf&contentdisposition=attachment

Rapportering og saksopplysninger

Beløpet utbetales når Fylkesmannen har mottatt rapport fra beitebrukeren. Det eksakte beløpet som skal utbetales tilknyttet førkompensasjon og sankehjelp vil bli beregnet ut fra antall dyr som har blitt sanket, og når de enkelte dyrene er tatt ned. Vi ber om å få en slik rapportering innen 10. oktober 2016.

Dersom denne fristen ikke blir overholdt, bortfaller tilsagnet. Vi ber om at det i rapporten også framgår de praktiske erfaringene med tiltaket og evt. andre kommentarer. Det er viktig at eksakte sankedatoer og antall sau nede framgår klart i rapporten.

Oversikten for den enkelte skal altså føres slik:

Ola Nordmann:

4. september: 10 sau/lam nede

5. september: 50 sau/lam nede

6. september: 80 sau/lam nede

Osv.

Dersom dyr er sendt til slakt før 15. september, skal det føres dato for dette og antall dyr.

Fylkesmannen understreker betydningen av en god rapportering med hovedvekt på om tiltakene har hatt tapsforebyggende effekt. Regnskapsbilag skal oppbevares i minst 10 år eller i henhold til Regnskapsloven dersom mottaker er underlagt denne. Kontrolltiltak kan bli iverksatt av Fylkesmannen eller Riksrevisjonen for å sikre at bruken av midlene har skjedd i samsvar med forutsetningen. Dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med skriftlige forutsetninger, forbeholder vi oss retten til ikke å utbetale, eller å kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt.

Klage

Dette vedtaket kan påklages innen 3 uker etter mottatt brev. Eventuell klage skal angi det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klage skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernssjef

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi:
Ballangen kommune (per e-post)
Marianne Solberg, 8540 Ballangen

Mattilsynet region nord (per e-post)
SNO Nordland (per e-post)

Anne-Lise Stornes

8255 RØKLAND

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/5942
Deres ref:
Vår dato: 16.08.2016
Deres dato: 15.08.2016
Arkivkode:

Tilsagn om midler til sanking av sau 2016 - Anne-Lise Stornes - Saltdal

Fylkesmannen viser til din søknad av 15.08.2016 om midler til akutt tidlig sanking av sau fra 20.08.2016.

Vedtak

Anne-Lise Stornes gis tilsagn om inntil kr 17 670,- til førkompensasjon i forbindelse med tidlig nedsanking av sau fra og med den 20.08.2016, jf. beregningene i dette brevet. Videre gis det tilsagn om inntil kr 1900,- til sankehjelp for sau sanket ned før 1. september.

Bakgrunn og begrunnelse

Rovviltnemnda i Nordland har i 2016 en ramme på 7,0 millioner kr til forebyggende og konfliktdempende tiltak ved rovviltskader. En del av disse midlene er avsatt til tiltak i akutte tapssituasjoner. Dette er midler som blant annet kan brukes til tidlig sanking av sau, førkompensasjon og sankehjelp. Formålet er å forebygge videre tap til rovvilt i akutte tapssituasjoner.

I følge søknaden ble det sluppet 32 sau og 74 lam på utmarksbeite i år. Opptelling sist helg viste at det mangler 11 lam. Tre av de manglende lammene er trolig blitt borte siste uka, etter flere uker uten tap. Stornes planlegger å sanke sauene førstkomende lørdag, 20. august.

Det er ikke funnet kadaver påvist drept av fredet rovvilt på østsiden i Saltdal så langt denne beitesesongen. Tapshistorikk tidligere år viser at rovvilt kan forårsaker betydelige tap i dette området. Vårene 2016 ble det påvist yngling av jerv i beiteområdet til Stornes. Videre er det registrert spor etter familiegruppe av gaupe i området sist vinter. Med bakgrunn i kunnskap om rovviltbestanden i området og tapshistorikk hos Stornes, vurderer Fylkesmannen at det er riktig å gi tilskudd til førkompensasjon ved tidlig nedsanking og sankehjelp fram til ordinær sankedato 15. september.

Beregning av tilskudd ved tidlig nedsanking

Det gis førkompensasjon på kr 6,-/dyr/dag fra og med 13. august til og med 15. september. Satsen på kr 6,- pr dyr pr dag er fastsatt i vedtatte forvaltningsplan for rovvilt i Nordland.

Tilsagnet omfatter besetningen til Anne-Lise Stornes i Saltdal kommune. Stornes har opplyst at hun har sluppet 32 voksen sau og 74 lam på beite i år, hvorav 11 lam er borte.

Antall dager med førtilskudd, perioden 15. august – 15. september: 31 dager.

Beregning av maksimalt førtilskudd blir da:
(95 dyr x 31 dager) = 2945 dyr-dager.
2945 dyr-dager x kr 6,- = kr 17 670,-.

Videre gis det tilskudd til sankehjelp på kr 20,- per sau og lam som er sanket ned før 1. september. Maksimalt 95 dyr x kr 20,- = kr 1900,-.

Vilkår

1. Samtlige beitedyr sankes ned fra beiteområdet raskest mulig. Minimum 70 % av dyrene skal være nede innen 1. september og nær alle dyrene skal være nede senest 15. september.
2. Det skal føres en nøyaktig oversikt over antall dyr sanket ned per dag og evt. dyr som sendes til slakt før 15. september. Bruk gjerne vedlagte skjema.
3. Tidlig nedsanking skal gjennomføres i overensstemmelse med gjeldende standard for tidlig nedsanking, versjon 14.05.07. Se standard her:
http://www.rovviltportalen.no/multimedia/2147/Standard_tidlig_nedsanking_140507.pdf&contentdisposition=attachment

Rapportering og saksopplysninger

Beløpet utbetales når Fylkesmannen har mottatt rapport fra beitebrukeren. Det eksakte beløpet som skal utbetales tilknyttet førkompensasjon og sankehjelp vil bli beregnet ut fra antall dyr som har blitt sanket, og når de enkelte dyrene er tatt ned. Vi ber om å få en slik rapportering innen 10. oktober 2016.

Dersom denne fristen ikke blir overholdt, bortfaller tilsagnet. Vi ber om at det i rapporten også framgår de praktiske erfaringene med tiltaket og evt. andre kommentarer. Det er viktig at eksakte sankedatoer og antall sau nede framgår klart i rapporten.

Oversikten for den enkelte skal altså føres slik:

Ola Nordmann:

4. september: 10 sau/lam nede

5. september: 50 sau/lam nede

6. september: 80 sau/lam nede

Osv.

Dersom dyr er sendt til slakt før 15. september, skal det føres dato for dette og antall dyr.

Fylkesmannen understreker betydningen av en god rapportering med hovedvekt på om tiltakene har hatt tapsforebyggende effekt. Regnskapsbilag skal oppbevares i minst 10 år eller i henhold til Regnskapsloven dersom mottaker er underlagt denne. Kontrolltiltak kan bli iverksatt av Fylkesmannen eller Riksrevisjonen for å sikre at bruken av midlene har skjedd i samsvar med forutsetningen. Dersom mottaker ikke opptre i samsvar med skriftlige forutsetninger, forbeholder vi oss retten til ikke å utbetale, eller å kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt.

Klage

Dette vedtaket kan påklages innen 3 uker etter mottatt brev. Eventuell klage skal angi det

vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klage skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernsjef

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi per e-post:
Mattilsynet region nord
Saltdal kommune
SNO Nordland

Håfjell Sausankelag
v/ Frank Arntsen
Bjerke
8540 BALLANGEN

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/5938
Deres ref:
Vår dato: 17.08.2016
Deres dato:
Arkivkode: 434.11

Ytterligere tilsagn om midler til tidlig nedsanking av sau 2016 - Håfjell Sausankelag - Ballangen

Fylkesmannen viser til deres søknad av 16.08.2016 om midler til akutt tidlig sanking av sau. Vi viser også til telefonsamtale med Frank Arntsen samme dag. Vi har tidligere gitt tilsagn om akutt tidlig sanking for to besetninger i sausankelaget. Nå søker ytterligere fem besetninger om tilskudd til akutt tidlig sanking.

Vedtak

Håfjell sausankelag gis tilsagn om inntil kr 71 400,- til førkompensasjon i forbindelse med tidlig nedsanking av sau fra og med den 18.08.2016, jf. beregningene i dette brevet. Videre gis det tilsagn om inntil kr 5340,- til sankehjelp for sau sanket ned før 1. september.

Bakgrunn

Rovviltnemnda i Nordland har i 2016 en ramme på 7,0 millioner kr til forebyggende og konfliktdempende tiltak ved rovviltskader. En del av disse midlene er avsatt til tiltak i akutte tapssituasjoner. Dette er midler som blant annet kan brukes til tidlig sanking av sau, førkompensasjon og sankehjelp. Formålet er å forebygge videre tap til rovvilt i akutte tapssituasjoner.

Søknaden

Ballangen sausankelag v/ Frank Arntsen har sendt inn oversikt over ytterligere besetninger som ønsker å sanke tidlig:

- Arnhild Pedersen: Ønsker å sanke, har 54 voksne sauer og 110 lam. 27 storfe sankes også.
- John Pedersen: Har sanket fra fjellet i august, har 10 sau og 17 lam, tapt et lam.
- Ole Punsvik: Har sauene på inngjerdet utmarksbeite ved Håfjellet beiteområde. Vil sanke sauene ned på innmark. Har 22 voksne og 36 lam.
- Asle Hansen: Har 40 voksne 63 lam på fjellbeite og ønsker å sanke.
- Bengt Bakkehaug: Har sauene på inngjerdet utmarksbeite ved Håfjellet beiteområde. Vil sanke sauene ned på innmark. Har 28 voksne 45 lam.
- Stian Furuholt: Har ikke bestemt seg.

I søknaden er det opplyst at utmarksbeitene til Ole Punsvik, Bengt Bakkehaug og Asle Hansen er i samme område/nært der Vidar Johansen har dokumenterte tap.

Vurdering

Vi har fra før innvilget tilskudd til tidlig sanking i to besetninger som er med i sausankelaget og en besetning som ikke er med i laget. Når ytterligere flere besetninger i samme område ønsker å sanke vurderer vi at det er riktig å gi tilskudd til disse også.

I årene 2007-2008 var det betydelige jervetap på Håfjellhalvøya. Etter det har det vært forholdsvis rolig, men i 2015 ble det registrert økende tap og økt jerveaktivitet.

Sausankelaget søkte om planlagt tidlig sanking i år, men på grunn av begrenset budsjett ble denne søknaden ikke prioritert. Vi skrev da i avslaget at det kunne søkes om midler til tidlig nedsanking som et akutt tiltak dersom det skulle oppstå større tap til jerv.

Den siste uka er det funnet flere kadaver i Ballangen antatt/dokumentert drept av jerv. Flere besetninger i området hadde svært høye tap forrige beitesesong og frykter høye tapstall også i år. Funn av flere jervedrepte sauer de siste dagene tilsier at tapene til jerv kan forventes å forårsake ytterligere tap utover høsten.

Med bakgrunn i tapshistorikk, kunnskap om rovviltbestanden i området og økende påviste tap til jerv, vurderer Fylkesmannen at det er riktig å gi tilskudd til førkompensasjon ved tidlig nedsanking og sankehjelp fram til ordinær sankedato 15. september.

Beregning av tilskudd ved tidlig nedsanking

Det gis førkompensasjon på kr 6,-/dyr/dag fra og med 18. august til og med 15. september. Satsen på kr 6,- pr dyr pr dag er fastsatt i vedtatte forvaltningsplan for rovvilt i Nordland.

Tilsagnet omfatter besetningene til Arnhild Pedersen, John Pedersen, Ole Punsvik, Asle Hansen og Bengt Bakkehaug.

Antall dager med førtilskudd, perioden 17. august – 15. september: 28 dager.

Tilskudd til sankehjelp gis kun til besetninger som er på fjellbeite (ikke inngjerdet).

Beregning av maksimalt førtilskudd blir da:

Arnhild Pedersen

164 dyr x 28 dager = 4592 dyr-dager.

4592 dyr-dager x kr 6,- = kr 27 552,-.

Videre gis det tilskudd til sankehjelp på kr 20,- per sau og lam som er sanket ned før 1. september. Maksimalt 164 dyr x kr 20,- = kr 3280,-.

John Pedersen

27 dyr x 28 dager = 756 dyr-dager.

756 dyr-dager x kr 6,- = kr 4536,-.

Ole Punsvik

58 dyr x 28 dager = 1624 dyr-dager.

1624 dyr-dager x kr 6,- = kr 9744,-.

Asle Hansen

103 dyr x 28 dager = 2884 dyr-dager.
2884 dyr-dager x kr 6,- = kr 17 304,-.

Videre gis det tilskudd til sankehjelp på kr 20,- per sau og lam som er sanket ned før 1. september. Maksimalt 103 dyr x kr 20,- = kr 2060,-.

Bengt Bakkehaug

73 dyr x 28 dager = 2044 dyr-dager.
2044 dyr-dager x kr 6,- = kr 12 264,-.

Vilkår

1. Samtlige beitedyr sankes ned fra beiteområdet raskest mulig. Minimum 70 % av dyrene skal være nede innen 1. september og nær alle dyrene skal være nede senest 15. september.
2. Det skal føres en nøyaktig oversikt over antall dyr sanket ned per dag og evt. dyr som sendes til slakt før 15. september. Bruk gjerne vedlagte skjema.
3. Tidlig nedsanking skal gjennomføres i overensstemmelse med gjeldende standard for tidlig nedsanking, versjon 14.05.07. Se standard her:
http://www.rovviltportalen.no/multimedia/2147/Standard_tidlig_nedsanking_140507.pdf&contentdisposition=attachment

Rapportering og saksopplysninger

Beløpet utbetales når Fylkesmannen har mottatt rapport fra beitebrukeren. Det eksakte beløpet som skal utbetales tilknyttet førkompensasjon og sankehjelp vil bli beregnet ut fra antall dyr som har blitt sanket, og når de enkelte dyrene er tatt ned. Vi ber om å få en slik rapportering innen 10. oktober 2016.

Dersom denne fristen ikke blir overholdt, bortfaller tilsagnet. Vi ber om at det i rapporten også framgår de praktiske erfaringene med tiltaket og evt. andre kommentarer. Det er viktig at eksakte sankedatoer og antall sau nede framgår klart i rapporten.

Oversikten for den enkelte skal altså føres slik:

Ola Nordmann:

4. september: 10 sau/lam nede

5. september: 50 sau/lam nede

6. september: 80 sau/lam nede

Osv.

Dersom dyr er sendt til slakt før 15. september, skal det føres dato for dette og antall dyr.

Fylkesmannen understreker betydningen av en god rapportering med hovedvekt på om tiltakene har hatt tapsforebyggende effekt. Regnskapsbilag skal oppbevares i minst 10 år eller i henhold til Regnskapsloven dersom mottaker er underlagt denne. Kontrolltiltak kan bli iverksatt av Fylkesmannen eller Riksrevisjonen for å sikre at bruken av midlene har skjedd i samsvar med forutsetningen. Dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med skriftlige forutsetninger, forbeholder vi oss retten til ikke å utbetale, eller å kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt.

Klage

Dette vedtaket kan påklages innen 3 uker etter mottatt brev. Eventuell klage skal angi det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klage skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernsjef

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi:

Arnhild Pedersen, Melkedalen, 8540 Ballangen
Asle Hansen, Bøstrand, 8540 Ballangen
Ballangen kommune (per e-post)
Bengt Bakkehaug, Merkingås, 8540 Ballangen
John Pedersen, Håkonseth, 8540 Ballangen
Mattilsynet region nord (per e-post)
Ole Punsvik, 8543 Kjeldebotn
SNO Nordland (per e-post)

Ballangen sausankelag
v/ Frank Arntsen
Bjerke
8540 BALLANGEN

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/5938
Deres ref:
Vår dato: 23.08.2016
Deres dato: 21.08.2016
Arkivkode: 434.11

Ytterligere tilsagn om midler til tidlig nedsanking av sau 2016 - Håfjell Sausankelag - Ballangen

Fylkesmannen viser til deres søknad av 21.08.2016 om midler til akutt tidlig sanking av sau. Vi har tidligere gitt tilsagn om akutt tidlig sanking for sju besetninger i sausankelaget. Nå søker ytterligere en besetning om tilskudd til akutt tidlig sanking.

Vedtak

Håfjell sausankelag gis tilsagn om inntil kr 36 288,- til førkompensasjon i forbindelse med tidlig nedsanking av sau fra og med den 22.08.2016, jf. beregningene i dette brevet. Videre gis det tilsagn om inntil kr 5040,- til sankehjelp for sau sanket ned før 1. september.

Dette vedtaket ble også gitt til Frank Arntsen per e-post den 22.08.2016.

Bakgrunn

Rovviltnemnda i Nordland har i 2016 en ramme på 7,0 millioner kr til forebyggende og konfliktdempende tiltak ved rovviltskader. En del av disse midlene er avsatt til tiltak i akutte tapssituasjoner. Dette er midler som blant annet kan brukes til tidlig sanking av sau, førkompensasjon og sankehjelp. Formålet er å forebygge videre tap til rovvilt i akutte tapssituasjoner.

Søknaden

Ballangen sausankelag v/ Frank Arntsen har sendt inn oversikt over ytterligere en besetning som ønsker å sanke tidlig: Stian Furuholt, med 104 voksne og 148 lam på utmarksbeite.

Det framgår av søknaden at det i løpet av helga ble funnet fire kadaver drept av jerv, alle tilhørende Furuholt.

Vurdering

Vi har fra før innvilget tilskudd til tidlig sanking i sju besetninger som er med i sausankelaget og en besetning som ikke er med i laget. Når ytterligere en besetning i samme område ønsker å sanke vurderer vi at det er riktig å gi tilskudd til disse også. Etter det vi kjenner til er dette den siste brukeren i sankelaget, det vil si at alle nå gjennomfører tidlig sanking.

I årene 2007-2008 var det betydelige jervetap på Håfjellhalvøya. Etter det har det vært forholdsvis rolig, men i 2015 ble det registrert økende tap og økt jerveaktivitet.

Sausankelaget søkte om planlagt tidlig sanking i år, men på grunn av begrenset budsjett ble denne søknaden ikke prioritert. Vi skrev da i avslaget at det kunne søkes om midler til tidlig nedsanking som et akutt tiltak dersom det skulle oppstå større tap til jerv.

De siste ukene er det funnet flere kadaver i Ballangen antatt/dokumentert drept av jerv. Flere besetninger i området hadde svært høye tap forrige beitesesong og frykter høye tapstall også i år. Funn av flere jervedrepte sauer de siste dagene tilsier at tapene til jerv kan forventes å forårsake ytterligere tap utover høsten.

Med bakgrunn i tapshistorikk, kunnskap om rovviltbestanden i området og økende påviste tap til jerv, vurderer Fylkesmannen at det er riktig å gi tilskudd til førkompensasjon ved tidlig nedsanking og sankehjelp fram til ordinær sankedato 15. september.

Beregning av tilskudd ved tidlig nedsanking

Det gis førkompensasjon på kr 6,-/dyr/dag fra og med 22. august til og med 15. september. Satsen på kr 6,- pr dyr pr dag er fastsatt i vedtatte forvaltningsplan for rovvilt i Nordland.

Tilsagnet omfatter besetningen til Stian Furuholt.

Antall dager med førtilskudd, perioden 22. august – 15. september: 24 dager.

Beregning av maksimalt førtilskudd blir da:

252 dyr x 24 dager = 6048 dyr-dager.
6048 dyr-dager x kr 6,- = kr 36 288,-.

Videre gis det tilskudd til sankehjelp på kr 20,- per sau og lam som er sanket ned før 1. september. Maksimalt 252 dyr x kr 20,- = kr 5040,-.

Vilkår

1. Samtlige beitedyr sankes ned fra beiteområdet raskest mulig. Minimum 70 % av dyrene skal være nede innen 1. september og nær alle dyrene skal være nede senest 15. september.
2. Det skal føres en nøyaktig oversikt over antall dyr sanket ned per dag og evt. dyr som sendes til slakt før 15. september. Bruk gjerne vedlagte skjema.
3. Tidlig nedsanking skal gjennomføres i overensstemmelse med gjeldende standard for tidlig nedsanking, versjon 14.05.07. Se standard her:
http://www.rovviltportalen.no/multimedia/2147/Standard_tidlig_nedsanking_140507.pdf&contentdisposition=attachment

Rapportering og saksopplysninger

Beløpet utbetales når Fylkesmannen har mottatt rapport fra beitebrukeren. Det eksakte beløpet som skal utbetales tilknyttet førkompensasjon og sankehjelp vil bli beregnet ut fra antall dyr som har blitt sanket, og når de enkelte dyrene er tatt ned. Vi ber om å få en slik rapportering innen 10. oktober 2016.

Dersom denne fristen ikke blir overholdt, bortfaller tilsagnet. Vi ber om at det i rapporten også framgår de praktiske erfaringene med tiltaket og evt. andre kommentarer. Det er viktig at eksakte sankedatoer og antall sau nede framgår klart i rapporten.

Oversikten for den enkelte skal altså føres slik:

Ola Nordmann:

4. september: 10 sau/lam nede

5. september: 50 sau/lam nede

6. september: 80 sau/lam nede

Osv.

Dersom dyr er sendt til slakt før 15. september, skal det føres dato for dette og antall dyr.

Fylkesmannen understreker betydningen av en god rapportering med hovedvekt på om tiltakene har hatt tapsforebyggende effekt. Regnskapsbilag skal oppbevares i minst 10 år eller i henhold til Regnskapsloven dersom mottaker er underlagt denne. Kontrolltiltak kan bli iverksatt av Fylkesmannen eller Riksrevisjonen for å sikre at bruken av midlene har skjedd i samsvar med forutsetningen. Dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med skriftlige forutsetninger, forbeholder vi oss retten til ikke å utbetale, eller å kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt.

Klage

Dette vedtaket kan påklages innen 3 uker etter mottatt brev. Eventuell klage skal angi det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klage skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernsjef

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi:

Ballangen kommune (per e-post)

Mattilsynet region nord (per e-post)

SNO Nordland (per e-post)

Stian Furuholt, Elvenes, 8540 Ballangen

Roger Jakobsen
Seinesveien 74
8517 NARVIK

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/5241
Deres ref:
Vår dato: 25.08.2016
Deres dato:
Arkivkode: 434.11

Tilsagn om midler til tidlig sankning av sau - Roger Jakobsen - Narvik

Fylkesmannen viser til deres søknad av 23.08.2016 om midler til tidlig sankning av sau.

Vedtak

Roger Jakobsen gis tilsagn om inntil kr 18 900,- til førkompensasjon i forbindelse med tidlig nedsanking av sau fra og med den 25.08.2016, jf. beregningene i dette brevet.

Bakgrunn

Rovviltnemnda i Nordland har i 2016 en ramme på 7,0 millioner kr til forebyggende og konfliktdempende tiltak ved rovviltskader. En del av disse midlene er avsatt til tiltak i akutte tapssituasjoner. Dette er midler som blant annet kan brukes til tidlig sankning av sau, førkompensasjon og sankehjelp. Formålet er å forebygge videre tap til rovvilt i akutte tapssituasjoner.

Vurdering

Roger Jakobsen har ca halve besetninga innenfor gjerder, hvor deler av dette er rovviltavvisende gjerder finansiert med FKT-midler. Den andre halvparten av besetningen beiter i utmark. De siste årene har han gjennomført planlagt tidlig sankning i utmark med tilskudd fra Fylkesmannen. Tapsomfang og mottatte rapporter for tidligere år tyder på at tidlig sankning har bidratt til reduserte tap.

I år melder Jakobsen om mye manglende lam i utmarka. I enkelte flokker er opp 50 % lam borte. Det ser ikke ut til å mangle lam i den delen av besetninga som er inngjerdet. Han mistenker at gaupe har forårsaket tap gjennom beitesesongen, og at tapene til jerv vil øke på slutten av sesongen.

I følge Rovbase er det ikke påvist kadaver drept av fredet rovvilt i Narvik kommune denne sommeren. Det er generelt funnet få kadaver påvist drept av fredet rovvilt i kommunen i årene etter 2009. Tidligere har det vært til dels betydelige tap i kommunen, særlig til jerv nord i kommunen på grensa til Troms fylke. Det er en kjent hilokalitet til jerv i nærheten av beiteområdet til Jakobsen. De siste årene er det registret noe jerveaktivitet i området, men ingen ynglinger.

Fylkesmannen vurderer at det ikke foreligger noen kjent pågående akutt tapssituasjon, jf. kriteriene for dette i forvaltningsplanen. Under tvil vurderer vi likevel at det er riktig å innvilge søknaden. Vi legger vekt på meldingene om høye lammetap og helheten i søkers arbeid

med å redusere tap i utmark, hvor halve besetninga beiter bak gjerder og hvor han de siste årene har gjennomført tidlig sankning i utmark.

Beregning av tilskudd ved tidlig nedsanking

Det gis førkompensasjon på kr 6,-/dyr/dag fra og med 25. august til og med 15. september. Satsen på kr 6,- pr dyr pr dag er fastsatt i vedtatte forvaltningsplan for rovvilt i Nordland.

Tilsagnet omfatter besetningen til Roger Jakobsen.

Antall dager med førtilskudd, perioden 25. august – 15. september: 21 dager.

Beregning av maksimalt førtilskudd blir da:

150 dyr x 21 dager = 3150 dyr-dager.

3150 dyr-dager x kr 6,- = kr 18 900,-.

Vilkår

1. Samtlige beitedyr sankes ned fra beiteområdet raskest mulig. Minimum 70 % av dyrene skal være nede innen 1. september og nær alle dyrene skal være nede senest 15. september.
2. Det skal føres en nøyaktig oversikt over antall dyr sanket ned per dag og evt. dyr som sendes til slakt før 15. september. Bruk gjerne vedlagte skjema.
3. Tidlig nedsanking skal gjennomføres i overensstemmelse med gjeldende standard for tidlig nedsanking, versjon 14.05.07. Se standard her:
http://www.rovviltportalen.no/multimedia/2147/Standard_tidlig_nedsanking_140507.pdf&contentdisposition=attachment

Rapportering og saksopplysninger

Rapport skal leveres via elektronisk søknadssenter innen 10. oktober 2016. Det eksakte beløpet som skal utbetales tilknyttet førkompensasjon vil bli beregnet ut fra antall dyr som har blitt sanket, og når de enkelte dyrene er tatt ned.

Dersom denne fristen ikke blir overholdt, bortfaller tilsagnet. Vi ber om at det i rapporten også framgår de praktiske erfaringene med tiltaket og evt. andre kommentarer. Det er viktig at eksakte sankedatoer og antall sau nede framgår klart i rapporten.

Oversikten for den enkelte skal altså føres slik:

Ola Nordmann:

4. september: 10 sau/lam nede

5. september: 50 sau/lam nede

6. september: 80 sau/lam nede

Osv.

Dersom dyr er sendt til slakt før 15. september, skal det føres dato for dette og antall dyr.

Fylkesmannen understreker betydningen av en god rapportering med hovedvekt på om tiltakene har hatt tapsforebyggende effekt. Regnskapsbilag skal oppbevares i minst 10 år eller i henhold til Regnskapsloven dersom mottaker er underlagt denne. Kontrolltiltak kan bli iverksatt av Fylkesmannen eller Riksrevisjonen for å sikre at bruken av midlene har skjedd i samsvar med forutsetningen. Dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med skriftlige

forutsetninger, forbeholder vi oss retten til ikke å utbetale, eller å kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt.

Klage

Dette vedtaket kan påklages innen 3 uker etter mottatt brev. Eventuell klage skal angi det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klage skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernssjef

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi per e-post:
Narvik kommune
Mattilsynet region nord
SNO Nordland

Jostein Eliassen
Sundby
8250 ROGNAN

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/5720
Deres ref:
Vår dato: 26.08.2016
Deres dato: 25.08.2016
Arkivkode:

Svar på søknad om midler til tidlig nedsanking av sau - Jostein Eliassen - Saltdal

Fylkesmannen viser til din søknad av 25.08.2016 om midler til tidlig nedsanking av sau fra utmarksbeite. Du ønsker å starte sanking 25. august.

Vedtak

Fylkesmannen avslår din søknad om midler til tidlig nedsanking av sau fra utmarksbeite.

Om søknaden

Søknaden er begrunnet med at mange sau har gått tapt til rovdyr allerede nå i beitesesongen 2016 på vestsiden i Saltdal. Du viser til at du har mistet ett lam til gaupe i år. I følge søknaden har du sluppet 22 sau og 36 lam på utmarksbeite i år. Du viser til at andre brukere har fått tilskudd til tidlig sanking.

Bakgrunn

Rovviltnemnda i Nordland har i 2016 en ramme på 7,0 millioner kr til forebyggende og konfliktdempende tiltak ved rovviltskader. En del av disse midlene er avsatt til tiltak i akutte tapssituasjoner. Dette er midler som blant annet kan brukes til tidlig sanking av sau, førkompensasjon og sankehjelp. Formålet er å forebygge videre tap til rovvilt i akutte tapssituasjoner.

Gjeldende forvaltningsplan for rovvilt gir føringer for tilskudd til akutte tiltak:

"Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerkning, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhenter beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere."*

Vurdering

I følge Rovbase er det per 25. august registrert følgende påviste tap til fredet rovvilt på vestsida i Saltdal:

- 14 tap til jerv i perioden 10. juni – 20. august
- 10 tap til gaupe i perioden 10. juni – 5. august
- 1 tap til ukjent fredet rovvilt 27. juni

Det er registrert et betydelig tap til både jerv og gaupe på vestsida i Saltdal denne sommeren. Tapene er spredt i beiteområdene fra Vik i nord til Skjevlfjellet i sør. I dette området beiter det flere besetninger, blant annet din besetning.

Fylkesmannen har per nå ikke gitt tilsagn om midler til tidlig sankning av sau i noen besetninger på vestsida i Saltdal. Dersom tapene til særlig jerv fortsetter i siste del av beitesesongen, vurderer vi at tidlig sankning kan være et aktuelt tiltak i dette området. Søknad om dette bør imidlertid samkjøres mellom alle berørte brukere, evt. via beitelag, slik at flest mulig dyr i skadeområdet sankes ned samtidig. Dette for å redusere faren for skadeforskyvning og for å få best mulig effekt av tiltaket. Vi vurderer at det er svært begrenset tapsreducerende effekt av kun å sanke en liten besetning i dette området.

Ut fra det overnevnte vurderer vi at det ikke er aktuelt å innvilge søknad om tidlig sankning kun for din besetning.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernssjef

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi per e-post:
Saltdal kommune
Mattilsynet

Korken beitelag
v/ Asbjørn Ørnes

8264 ENGAN

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2016/6192
Deres ref:
Vår dato: 26.08.2016
Deres dato: 26.08.2016
Arkivkode: 434.11

Tilsagn om midler til ekstraordinært tilsyn av sau - Korken beitelag - Sørfold

Fylkesmannen viser til søknad av 26.08.2016 fra Korken beitelag om midler til ekstraordinært tilsyn.

Vedtak

Fylkesmannen gir tilsagn om inntil kr 10 000,- til ekstraordinært tilsyn av sau i beiteområdet til Korken beitelag i perioden 26.08.2016 – 10.09.2016.

Bakgrunn

Rovviltnemnda i Nordland har i 2016 en ramme på 7 millioner kr til forebyggende og konfliktdempende tiltak i forhold til rovviltskader. En del av disse midlene avsettes årlig til tiltak i akutte tapssituasjoner. Dette er midler som blant annet kan brukes til ekstraordinært tilsyn av sau ved akutte tapssituasjoner.

Søknaden

I søknaden vises det til funn av et gaupedrept lam 25. august og at det virker å mangle lam i saueflokkene. Beitelaget søker om midler til ekstraordinært tilsyn fram til sankinga starter, normalt ca. 10/9. De skriver at det er viktig med konstant tilsyn i beiteområdet nå for raskest mulig å konstatere eventuelle nye tap.

Fylkesmannens vurdering

I situasjoner hvor det oppstår rovvilttap er ekstraordinært tilsyn et mulig akutttiltak for å forsøke å forebygge videre tap. Med bakgrunn i kadaverfunn, tapshistorikk og opplysninger om manglende lam, vurderer vi at det er riktig å benytte akuttmidler for å intensivere tilsynet de neste ukene.

For at tiltaket skal ha best mulig effekt bør ekstraordinært tilsyn primært utøves kveld, natt og morgen da det er den tida av døgnet hvor rovvilt er mest aktive.

Vilkår og saksopplysninger

Følgende vilkår gjelder:

- Tilsagnsbeløpet skal benyttes til å iverksette ekstraordinært tilsyn ut over hva som må anses som forventet av brukerne som en del av ordinær drift.
- Det stilles krav om tilsynslogg som viser både ordinært tilsyn og ekstraordinært tilsyn. Loggen skal vise hvem som har utført gjeterarbeidet, når og hvor gjeterarbeidet ble

utført, tidsbruk, samt status i beiteområdet (var det rolige eller urolige dyr, funn av døde dyr, observasjoner av rovvilt). Bruk vedlagte loggskjema.

- Ved leie av tilsynspersonell er veiledende tilskuddssatsen for innleid hjelp kr 187,- pr time eller kr 1400,- pr dag.
- For dokumentasjon av lønnsutbetaling skal det minimum vedlegges ansettelseskontrakt/ -avtale, signert timeliste/logg, samt lønnslipp. Kopi av kontooverføring godtas ikke som eneste dokumentasjon.
- Rapporten skal inneholde regnskap med dokumenterte utgifter som f. eks. utgiftsbilag. Regnskapet skal være satt opp slik at alle utgifter er tydelig spesifisert.

Rapport og regnskapsoversikt med bilag som dokumenterte utgiftene, skal leveres i elektronisk søknadssenter **innen 10. oktober 2016**. Dersom denne fristen ikke blir overholdt kan tilsagnet bortfalle.

Fylkesmannen understreker betydningen av en god rapportering med hovedvekt på om tiltaket har hatt en tapsforebyggende effekt. Regnskapsbilag skal oppbevares i minst 10 år eller i henhold til Regnskapsloven dersom mottaker er underlagt denne. Kontrolltiltak kan bli iverksatt av Fylkesmannen eller Riksrevisjonen for å sikre at bruken av midlene har skjedd i samsvar med forutsetningen. Dersom mottaker ikke opptre i samsvar med skriftlige forutsetninger, forbeholder vi oss retten til ikke å utbetale, eller å kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt.

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker etter mottatt brev. Eventuell klage skal angi det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klage skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvern sjef

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi:
Sørfold kommune (e-post)
SNO Nordland (e-post)
Mattilsynet (e-post)

Saltdal kommune
Kirkegt. 23
8250 Rognan

Saksb.: Gunn Karstensen
e-post: fmnogka@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 16 70
Vår ref: 2016/4375
Deres ref:
Vår dato: 12.09.2016
Deres dato: 12.09.2016
Arkivkode: 433.52

Tillatelse til skadefelling av gaupe på vestsida i Saltdal

Fylkesmannen viser til søknad av 12.09.2016 fra Saltdal kommune ved Marianne Hoff om skadefellingstillatelse på gaupe i deler av Saltdal kommune.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette tillatelse til skadefelling av ei gaupe i deler av Saltdal kommune fra og med 12.09.2016 til og med 17.09.2016. Dersom det påvises nye ferske tap til gaupe i løpet av disse dagene, forlenges fellingsperioden automatisk fram til og med 22.09.2016. Fellingsforsøket skal konsentreres i det området hvor det sist ble dokumentert tap til gaupe.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet har i brev av 31.05.2016 gitt Fylkesmannen i Nordland en kvote for betingede fellingstillatelser på 2 gauper for perioden 01.06.2016 – 15.02.2017. Det er ikke felt gaupe på skadefelling så langt denne sommeren.

Fellingstillatelse gis for å forhindre at rovvilt gjør skade på bufe og tamrein. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:

"Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

- *Om tapssituasjonen er i samsvar med kriteriene for en akutt tapssituasjon.*
- *Om andre forebyggende tiltak er vurdert eller utprøvd og ikke har vist seg å fungere.*
- *Bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltarten.*
- *Om bestandsmålet er oppnådd i det aktuelle delområdet i Nordland. Dette skal også tillegges vekt selv om bestandsmålet for fylket sett under ett ikke er oppnådd.*
- *Ut i fra en generell vurdering er det mindre aktuelt å tillate skadefelling på slutten av beitesesongen for sau, enn i starten. Dette fordi tidlig nedsanking er et effektivt tiltak som er godt egna på slutten av beitesesongen, i motsetning til skadefelling som i gjentatte sesonger har vist seg vanskelig å lykkes med.*
- *Om tapssituasjonen er innenfor prioritert beiteområde eller kalvingsområde, i de utvalgte kyststrøkene (jf. kap. 4.2) eller i Lofoten/Vesterålen, ønsker Rovviltnemnda*

en lav terskel for skadefelling av store rovdyr. Det kan i disse områdene være aktuelt med skadefelling selv om kriteriene for en akutt tapssituasjon ikke er klart oppfylt.

- *Områdets betydning som beiteområde for sau eller rein.”*

Videre i forvaltningsplanen er det fastsatt følgende kriterier for en akutt tapssituasjon:

”Om det foreligger en akutt tapssituasjon på sau og lam vil bli vurdert ut i fra:

- *Antall sau og lam dokumentert tatt av fredet rovvilt, tap siste uke og tapsutvikling, vil bli tungt vektlagt. Antall sau i beiteområdet vil være av betydning. Ved søknad om skadefelling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.*
- *Anslått antall sau som mangler ut i fra søyenes kodemerking, samt opplysninger om at enkelte søyer tar seg av flere lam enn sine egne. Disse opplysninger innhenter beitebrukerne ved tilsyn av sauene i utmarka.*
- *Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- *I prioriterte beiteområder skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere.“*

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksettelse av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadens omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Gaupebestanden i Nordland

Siste rapport om gaupe fra overvåkingsprogrammet er NINA Rapport 1179 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2015.*

Vi viser også til vurderinger gjort i Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av 31.05.2016 og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28.(29.) februar. I region 7 (Nordland) er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Det er i den siste treårsperioden (2013-2015) registrert henholdsvis 10, 4 og 5,5 ynglinger i region 7, og registrert bestand har følgelig ligget under fastsatt bestandsmål de siste årene.

Vinteren 2015 ble det påvist ei familiegruppe av gaupe i Saltdal. Vinteren 2016 er det sporet familiegrupper flere steder i Saltdalen. Bestandsstatus for vinteren 2016 er ikke publisert av Rovdata enda.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Kjent avgang av gaupe i Nordland vinteren 2016 var på 6 dyr, hvorav 1 voksen hunngaupe. En voksen hanngaupe ble felt i Saltdal, resten i sørfylket.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Gjennomsnittlig over de siste tre årene ligger bestanden av gaupe under det fastsatte bestandsmålet for region 7. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, har Miljødirektoratet likevel gitt Fylkesmennene myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom.

Den aktuelle situasjonen

Det er påvist flere tap til gaupe i det aktuelle området denne beitesesongen. Det siste dokumenterte tapet til gaupe er på innmarksbeite. Beitebrukerne gjennomfører intensivt tilsyn uten at det ser ut til å forhindre tap. Det er gjennomført forsøk på skadefelling av både jerv og gaupe i det samme området tidligere i sommer, uten resultater.

Påviste tap av sau til rovvilt på vestsida i Saltdal per 12.september:

- Gaupe: 13 sau/lam
- Jerv: 15 sau/lam
- Fredet rovvilt: 1 sau/lam

Forebyggende tiltak

De berørte brukerne er med i Saltdal sausankerlag, som har fått tilsagn om kr 195 000,- til forebyggende tiltak i 2016. Av disse midlene er kr 90 000,- forbeholdt tilsyn ved akutte tap.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling skal være et virkemiddel for å felle et bestemt skadevoldende individ av rovdyr. Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde for sau, hvor det altså skal være en lav terskel for å innvilge skadefelling. Det at terskelen for uttak er lav betyr imidlertid ikke at tilstedeværelsen av rovvilt i et prioritert beiteområde i seg selv gir grunnlag for felling. I ethvert vedtak om skadefelling skal det gjøres en konkret og helhetlig vurdering av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i

gjeldende regelverk, og vedtak om uttak kan bare fattes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium.

Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Vi vil imidlertid påpeke at den arealdifferensieringen som er valgt i Nordland etter vår vurdering ikke er noen god løsning. Med fragmenterte områder prioritert til rovvilt er det vanskelig å oppnå bestandsmålene innenfor disse områdene uten at leveområdene også i betydelig grad berører prioriterte beiteområder. Med gjeldende arealdifferensiering er det derfor vanskelig å forvalte soneinndelingen tydelig.

Gaupe er en av rovviltartene som forårsaker størst tap av sau i Nordland. Beitesesongen 2015 ble det erstattet 889 sau til gaupe i fylket. Saltdal er blant de kommunene som har hatt høyest tap de siste årene. I 2015 ble 162 sau erstattet som tatt av gaupe i kommunen.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden:

- Utvidet tilsyn har ikke forhindret rovvilttap.
- Tapet er ferskt og på inmarksbeite, noe som sannsynliggjør at skadevolder fortsatt kan være i området.
- Det aktuelle området ligger innenfor prioritert beiteområde for sau. Det er et mål om at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensiale i prioriterte beiteområder.
- Saltdal er blant de kommunene som har hatt høyest tap til gaupe de siste årene.
- Et vellykket uttak av gaupe kan forventes å ha tapsreducerende effekt.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden:

- Sjansen for å lykkes med fellingsforsøk om sommeren er små.
- På denne tiden av året er det en sjanse for å felle mordyr som har små unger som er avhengige av mora.
- Bestandsmålet for gaupe er ikke oppnådd i Nordland.

Konklusjon

Ut fra påvist tap til gaupe, tapshistorikk i området, områdets betydning som beitemark og områdets status som prioritert beiteområde, vurderer vi at det er grunnlag for å tillate skadefelling av gaupe.

Det er svært vanskelig å lykkes med skadefellingsforsøk på gaupe på barmark. Etter Fylkesmannens vurdering er skadefellingsforsøk på barmark derfor et lite realistisk og lite effektivt tiltak for å forebygge tap. Skadefelling er imidlertid et tilgjengelig virkemiddel i rovviltforvaltninga, med politiske føringer om lav terskel i prioriterte beiteområder.

Dersom fellingsforsøket styres mot ferske tap, er det en viss mulighet for å lykkes. Av den grunn er skadefellingstillatelsen knyttet til bestemte arter og innenfor et avgrenset geografisk område og tidsrom. I tillegg kan det oppfattes konfliktdempende å iverksette skadefellingsforsøk når det oppstår tap.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Fellingstillatelsen gjelder fra og med 12.09.2016 til og med 17.09.2016. Dersom det påvises nye ferske tap til gaupe i løpet av disse dagene, forlenges fellingsperioden automatisk fram til og med 22.09.2016. Med ferske tap menes dyr hvor SNO påviser at de er drept av gaupe i løpet av de 3 siste dagene.
2. Tillatt område for felling:
Saltdal kommune vest for Saltdalselva og nord for Russåga/Kvitbergvatnet.
3. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra fellingstillatelsen
4. Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil kr 20 000,- for de første fem dagene i fellingsforsøket. Dersom det oppstår tap som gir grunnlag for forlenget fellingsforsøk (jf. vilkår 1), økes rammen med ytterligere 20 000,-. Denne rammen omfatter også dekking av arbeidsgiveravgift og feriepenger. Maksimal døgnsetts per jeger er kr 1400,-. Videre stilles det kr 15 000,- til rådighet til dekking av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. forskriften § 9.

Kortfattet rapport (fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt og erfaringer med fellingsforsøket), samt krav om refusjon sendes samlet til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 30.09.2016.

Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Vi viser til brev av 18.06.2012 som er sendt til kommunen for mer informasjon om godtgjøringsordningen.

5. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
6. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
7. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.
8. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved

skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.

9. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
10. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instrukser.
11. Bruk av hund vil i mange tilfeller være effektivt for å lokalisere rovvilt. Normalsituasjonen er derfor at hund i de fleste tilfeller medbringes, både for jaktlige formål og for evt. ettersøk. Det er videre normalt at hunden i slike tilfeller føres i bånd. For de tilfeller der det også vurderes bruk av løs hund under felling, vises det til at unntak fra sikringsreglene i hundeloven kan gis av kommunen, jf. hundeloven § 9e. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Fylkesmannen viser til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr.
12. Fellingslaget skal gi en kort statusrapport for fellingsforsøket minimum annethvert døgn, dette kan gjøres per SMS til vakttelefonen, 47829091.
13. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Gunn Karstensen
seniorkonsulent

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi, per e-post:

Mattilsynet region nord

Midtre Nordland Nasjonalparkstyre

Miljødirektoratet

Nordland Bonde- og småbrukarlag

Nordland Bondelag

Nordland reindriftssamers fylkeslag

Nordland Sau og geit

Norges Naturvernforbund – Nordland

Rovviltnemnda i Nordland

Salten politidistrikt

SNO Nordland

Statskog Fjelltjenesten